

Kingdom of the Netherlands

Analiza procesa sufinansiranja projekata proizvodnje medijskih sadržaja u Srbiji u 2025. godini

Avgust 2025. godine

Analiza je nastala u okviru projekta Asocijacije nezavisnih elektronskih medija „Participativno praćenje realizacije procesa sufinansiranja projekata“ koji je podržan od strane holandskog Ministarstva spoljnih poslova kroz program MATRA. Za sadržinu analize isključivo je odgovoran ANEM i ta sadržina nužno ne izražava zvanične stavove Kraljevine Holandije.

Analiza je nastala u saradnji sa Udruženjem novinara Srbije (UNS). Autorka analize je glavna i odgovorna urednica sajta UNS-a Kristina Kovač Nastasić.

Sadržaj:

I	Uvodne napomene	4
II	Regulatorni okvir	6
III	Sredstva opredeljivana za projektno sufinansiranje od 2015. do 2025. godine ..	13
IV	Projektno sufinansiranje u 2025. godini	15
	Jedinstveni informacioni sistem (JIS)	20
	Raspisani konkursi u 2025. godini	25
	Izbor članova komisija	29
	Zloupotrebe procesa projektnog sufinansiranja i problematična raspodela sredstava	32
	Iskustva kandidata relevantnih novinarskih i medijskih udruženja izabranih u komisije.....	42
V	Zaključak	45
VII	Preporuke.....	46

I Uvodne napomene

Sufinansiranje projekata proizvodnje medijskih sadržaja iz oblasti javnog informisanja u 2025. godini sprovedeno je na osnovu odredbi Zakona o javnom informisanju i medijima (ZJIM) koji je, zajedno sa Zakonom o elektronskim medijima (ZEM), stupio na snagu 4. novembra 2023. godine.

Iako su juna 2025. godine usvojene nove izmene i dopune medijskih zakona, to nije uticalo na ovogodišnji ciklus projektnog sufinansiranja koji je u trenutku usvajanja izmena zakona uveliko bio u toku. Stoga će tumačenje izmena regulatornog okvira iz 2025. godine biti dato u analizi projektnog sufinansiranja za narednu, 2026. godinu, s obzirom na to da će ono biti sprovedeno na osnovu odredbi Zakona o izmenama i dopunama Zakona o javnom informisanju i medijima iz juna 2025. godine.

Nakon usvajanja zakona 2023. godine po čijim je odredbama tekao ovogodišnji proces projektnog sufinansiranja, krajem decembra iste godine usvojen je i izmenjeni Pravilnik o sufinansiranju projekata za ostvarivanje javnog interesa u oblasti javnog informisanja.

Ideja novog Zakona i Pravilnika bila je da bolje urede one delove procesa projektnog sufinansiranja koji su se u prethodnim godinama pokazali kao najslabiji, te da ih normira i uredi.

Zakon iz 2023. godine predvideo je prvi put pri oceni projekta važnost i značaj odluka samoregulatornog tela - Saveta za štampu, uvođenje Jedinstvenog informacionog sistema od januara 2025. godine, bodovanje projekata po kategorijama, bodovanje biografija kandidata za članove komisija, kao i propisivanje obaveze i krajnjeg roka za raspisivanje konkursa.

Jedinstveni informacioni sistem (JIS) koji je u ovogodišnjem projektnom ciklusu prvi put korišćen, trebalo je da obezbedi javnost podataka, centralizovanost, preglednost i mogućnost analize svih segmenata projektnog sufinansiranja, nezavisno i samostalno ocenjivanje projekata u samoj aplikaciji, kao i prijavljivanje projekata i članova komisije onlajn.

Međutim, kao što je pokazala analiza sprovođenja novog Zakona za prethodnu godinu,¹ pokazalo se i ove da se u toj ideji nije u potpunosti uspelo i da su se pojavili novi problemi i nove slabe tačke kroz koje je moguće zaobići Zakon.

¹Analiza procesa sufinansiranja projekata proizvodnje medijskih sadržaja u Srbiji u 2023. i 2024. godini, <https://anem.org.rs/sr/strane/analiza-procesa-sufinansiranja-projekata-proizvodnje-medijskih-sadrzaja-u-srbiji-u-2023-i-2024-godini> , pristupljeno 2. avgusta 2025. godine

U svom godišnjem izveštaju o stanju vladavine prava u Srbiji Evropska komisija osvrnula se i na projektno sufinansiranje². U izveštaju EK se navodi da uprkos zakonu iz 2023. godine, koji je unapredio odredbe o transparentnosti konkursa propisivanjem obaveznih kriterijuma za usklađenost sa Kodeksom novinara, a čiju primenu prati Savet za štampu, konkursi objavljeni tokom 2024. godine u značajnoj su meri smanjili javno finansiranje u pojedinim opštinama.

U izveštaju se dodaje da se preostala sredstva iz javnog budžeta dodeljuju kroz manje transparentne postupke, kao što su nabavke informativnih usluga i oglašavanja.

„Neki mediji koji su kršili Kodeks novinara nastavili su da dobijaju javna sredstva kroz sufinansiranje, iako Zakon o javnom informisanju i medijima propisuje da poštovanje etičkih standarda od strane medija predstavlja jedan od kriterijuma za dobijanje sredstava za sufinansiranje“, naglašava se u izveštaju.

Kao primer se navodi da su u Vranju značajna sredstva dodeljena Vranjskoj Plus i Radio-televiziji Vranje koje su kršile Kodeks novinara Srbije.

EK napominje i da je Ministarstvo informisanja i telekomunikacija povećalo budžet za javno sufinansiranje medijskog sadržaja na nacionalnom nivou za 2025. godinu za 27 odsto i da je u januaru Srbija uspostavila Jedinstveni informacioni sistem o javnom sufinansiranju medija, u skladu sa Zakonom o javnom informisanju i medijima.

Prema navodima u izveštaju EK, medijska udruženja su izrazila kritike na račun funkcionisanja ovog sistema, kao i na izmene uvedene u podzakonskim aktima o javnom sufinansiranju.

„Kada je reč o drugim izvorima javnog finansiranja, uključujući oglašavanje, cilj medijske strategije da se oni predstave u registru medija na transparentan, sveobuhvatan i korisnicima pristupačan način još uvek nije u potpunosti ostvaren. Zakonske odredbe o inspeksijskom nadzoru nad registrom medija još uvek nisu počele da se primenjuju. Takođe, proces privatizacije u sektoru medija i mere za povećanje transparentnosti javnih nabavki u medijskom sektoru, koje su predviđene medijskom strategijom, još uvek nisu završene“, ocenila je EK.

U ovoj analizi biće prikazan regulatorni okvir koji se odnosi na proces projektnog sufinansiranja proizvodnje medijskih sadržaja iz oblasti javnog informisanja. Biće predstavljen trend izdvajanja novca za ove namene od početka primene ovog procesa 2015. godine do danas, kao i uporedna analiza ukupno izdvojenog novca po godinama.

² ANEM, Izveštaj EK, <https://anem.org.rs/sr/strane/izvestaj-ek-mediji-koji-krse-eticki-kodeks-dobijaju-javna-sredstva-kroz-projekte-i-javne-nabavke> , pristupljeno 15. 8. 2025. godine

Takođe, uz poseban osvrt na 2025. godinu, biće analiziran rad Jedinstvenog informacionog sistema i teškoće, problemi i zloupotrebe koje su nastale u prvoj godini njegovog funkcionisanja. Biće prikazan i analiziran broj prijavljenih kandidata za članove komisija i evidentirani problemi i zloupotrebe u procesu formiranja liste kandidata, kao i dodeljivanje bodova svakome od njih, a koje je, na osnovu kriterijuma iz Pravilnika, ove godine sprovelo Ministarstvo informisanja i telekomunikacija.

U ovoj analizi biće prikazan i broj raspisanih konkursa, kao novi izazovi i problemi pri izboru komisija i raspodeli sredstava. Na kraju, biće predložene i preporuke za unapređenje ovog, izuzetno važnog procesa, kako za novinare i medije, tako i za građane i javni interes u celini.

II Regulatorni okvir

Kao što je ranije pomenuto, zakonski okvir po kojem se ove godine sprovodio proces projektnog sufinansiranja isti je kao i za prethodnu godinu. Novina u odnosu na 2024. godinu je pre svega početak korišćenja Jedinstvenog informacionog sistema, sistema koji je zamišljen kao jedinstvena platforma putem koje će se sprovoditi čitav proces, na javan i centralizovan način. Naime, ZJIM iz 2024. godine predvideo je početak funkcionisanja JIS-a od 1. januara 2025. godine.

Osim ove novine, projektni ciklus 2025. godine obeležio je i novi Pravilnik o sufinansiranju projekata za ostvarivanje javnog interesa u oblasti javnog informisanja koji je Ministarstvo informisanja i telekomunikacija (MIT) usvojilo 30. decembra 2024. godine.

Razlog za donošenje zakona 2023. godine su sve do tada uočene nepravilnosti, nepreciznosti, a ponajviše zloupotrebe koje su se javljale ranijih godina, kao i potreba da se ovaj proces dodatno precizira i normira. Za ove promene su se značajno zalagala i reprezentativna i relevantna novinarska i medijska udruženja koja su i učestvovala u izradi ovih medijskih zakona.

Naime, kada je reč o projektnom sufinansiranju, novi ZJIM doneo je nekoliko važnih novina.

Pre svega, ZJIM je prvi put propisao obavezu lokalnih samouprava da raspišu konkurse za sufinansiranje medijskih projekata, sa krajnjim rokom za raspisivanje na dan 1. mart tekuće

godine. Zakon³ po prvi put predviđa i kaznene odredbe za prekršaj za odgovorno lice u organu javne vlasti u slučaju da ne raspiše javni konkurs za ostvarivanje javnog interesa u oblasti javnog informisanja do 1. marta, u iznosu od 50.000 do 150.000 dinara.

Kao jedan od kriterijuma za ocenu projekata uveden je broj eventualnih prekršaja Kodeksa novinara Srbije koje je u prethodnoj godini, za medij koji konkuriše, zabeležila Komisija za žalbe Saveta za štampu.

Organ koji je raspisao konkurs, po ovom Zakonu, u obavezi je da od Saveta za štampu zatraži podatke o tome da li je Komisija za žalbe ovog tela u prethodnoj godini donela odluku da je medij koji se prijavio na konkurs kršio Kodeks novinara Srbije i koliko puta i da li je, u slučaju da je prekršio Kodeks, odluku Komisije za žalbe Saveta za štampu objavio.

Uveden je i sistem bodovanja projekata prilikom njihovog ocenjivanja, pa je tako po prvi put propisan obrazac sa kriterijumima za ocenjivanje projekata uz bodovanje svake kategorije. Maksimalni broj bodova koji svaki član komisije može dodeliti projektu je 100.

Propisanim mehanizmom je medijska zajednica, koja je učestvovala u pisanju Zakona, želela da se pokuša ograničiti proizvoljnost članova komisije pri oceni projekata.

Nažalost, u prvoj godini sporovođenja novog Zakona i ovakvog sistema ocenjivanja (2024. godina), praksa je pokazala da su u procesu bodovanja konkretnih kategorija u projektu, moguće manipulacije i kalkulacije usled nepostojanja kontrolnog mehanizma koji bi proveravao ispravnost bodovanja projekata. Desilo se tako, na primer, u prethodnoj godini da je komisija projektu Zadruga „Medijakult“ na konkursu Pokrajinskog sekretarijata za javno informisanje i medije dodelila više od maksimalnih 100 bodova. To je jedan otkriven slučaj, a postavlja se pitanje koliko ih je bilo u celom projektnom ciklusu.

Ipak, u ovoj godini svakako najznačajna novina jeste uvođenje Jedinstvenog informacionog sistema (JIS). ZJIM je predvideo da se od 1. januara 2025. godine na JIS-u objavljuju raspisani medijski konkursi na svim nivoima vlasti, kao i sva prateća dokumenta – rešenja o imenovanju komisija, biografije i rang liste prijavljenih kandidata za komisije, predlozi i rešenja o raspodeli sredstava...

³ Zakon o javnom informisanju i medijima ("Službeni glasnik RS", br. 92/2023)

Takođe, ZJIM-om je predviđeno da novinarska i medijska udruženja, ali i nezavisni medijski stručnjaci jednom godišnje prijavljuju potencijalne kandidate za članove komisija (nezavisni kandidati sami sebe) za narednu godinu, nakon čega će oni tokom cele godine moći da budu kandidovani (odnosno da se kandiduju u slučaju nezavisnih medijskih stručnjaka) u komisije.

Ono što je takođe bilo novo u odnosu na prethodni ZJIM je i način prijave kandidata u komisije za ocenu projekata. Naime, novim Zakonom propisan je obrazac koji svaki kandidat mora da popuni, bez obzira na to da li se samostalno kandiduje ili ga kandiduju novinarska i medijska udruženja. Popunjavaju se biografski podaci, nivo školske spreme, iskustvo u medijima, ali i učešće na stručnim međunarodnim skupovima i iskustvo u pisanju i sprovođenju projekata, na osnovu čega se prijavljenom kandidatu za svaku od kategorija daje određen broj poena. Maksimalan broj poena koji kandidat može da ostvari je 100.

Predviđeno je da se spisak prijavljenih kandidata sa brojem bodova objavi na sajtu organa koji je raspisao konkurs (a od 2025. godine obavezno i na JIS-u). Zakonska obaveza organa koji raspisuje konkurs da objave spisak i biografije kandidata koji su se prijavili za članove komisije, bio je, pre početka funkcionisanja JIS-a, značajan korak unapred.

Nažalost, u 2024. godini, kao i u domenu bodovanja projekata, i u ovom segmentu su se ispoljile zloupotrebe i proizvoljna tumačenja biografskih podataka poput slučajeva da isti kandidat na konkursima različitih opština i gradova dobije različit broj poena.

Ova proizvoljnost, ideja je Zakona, trebalo je da bude otklonjena uvođenjem Jedinstvenog informacionog sistema za projektni ciklus 2025. godine i odlukom da ministarstvo nadležno za informisanje (u ovoj godini Minsitarstvo informisanja i telekomunikacija - MIT), svake godine dodeljuje poene svim prijavljenim kandidatima za narednu godinu. Time bi, ideja je zakonodavca, bila onemogućena proizvoljnost u bodovanju kandidata. Rang lista koju sačinjava MIT sadrži ime i prezime kandidata sa bodovima i informacijom koje novinarsko/medijsko udruženje predstavljaju ili su samostalno prijavljeni medijski stručnjaci. Uz rang listu MIT objavljuje i podnete biografije kandidata.

Ministarstvo informisanja i telekomunikacija izmenilo je krajem decembra 2024. godine i Pravilnik o sufinansiranju projekata za ostvarivanje javnog interesa u oblasti javnog informisanja, kao i obrasce koje uz njega idu - obrazac za prijavu na konkurs, obrazac prijave za člana komisije i bodovne liste za ocenu projekata. Po ovom Pravilniku sproveden je ovogodišnji projektni ciklus.

Kako je u svom saopštenju⁴ MIT naveo Pravilnik je izmenio, „na osnovu inicijative brojnih sredstava javnog informisanja i strukovnih udruženja, a pre svih Asocijacije lokalnih nezavisnih medija 'Lokal Press', u vezi sa unapređenjem položaja lokalnih i regionalnih medija“.

Izmenama i dopunama Pravilnika predviđeno je, za razliku od starog dokumenta, da se „opravdanim troškovima smatraju troškovi štampanja sufinansiranog medijskog sadržaja srazmerno njegovom učešću u konkretnom štampanom izdanju, za medije koji su dobili sredstva na raspisanim konkursima u oblasti javnog informisanja“.

U novoj verziji Pravilnika, odnosno članu 16. ovog dokumenta precizirana je odredba iz Zakona da izdavač više medija može da konkuriše sa jednim projektom za svaki medij.

„U istom članu izvršeno je i preciziranje da učesnik konkursa koji ne raspolaže odgovarajućim kapacitetima može da angažuje izdavača medija čiji je medij upisan u Registar medija, odnosno proizvođača medijskog sadržaja koji je upisan u Evidenciju proizvođača medijskih sadržaja za proizvodnju medijskog sadržaja čija vrednost ne prelazi 20% od iznosa sredstva koji je organ dodelio za realizaciju projekta“, navelo je Ministarstvo.

Ministarstvo je novim Pravilnikom, između ostalog, preciziralo i da „novinarsko i medijsko udruženje može da predloži samo jednog kandidata za člana komisije, za svaki pojedinačni konkurs koji raspisuje organ javne vlasti, kao i to da, u slučaju da organ javne vlasti raspiše više konkursa, isto lice može da bude prijavljeno samo na jedan od raspisanih konkursa“.

Kako se može videti analizom ovog dokumenta, izbrisani su stavovi iz prethodnog Pravilnika koji se odnose na to da članovi komisije na prvom sastanku biraju predsednika koji vodi i koordinira rad komisije. Ove odredbe bile su nepotrebne imajući u vidu da postojanjem JIS-a članovi komisije svoj rad obavljaju preko platforme i nema potrebe da se sastaju uživo i posao obavljaju zajednički.

Promene su uvedene i u obrascima koji su sastavni deo svakog objavljenog konkursa za projektno sufinansiranje medija.

Izmenjeni su obrasci 1, 3, 4 i 5, odnosno - obrazac prijave na konkurs (obrazac broj 1), obrazac prijave za člana komisije (obrazac broj 3) i obrasci za ocenu projekata, odnosno bodovne liste za konkurse iz oblasti proizvodnje medijskih sadržaja iz oblasti javnog informisanja (obrazac

⁴ Saopštenje MIT-a <https://mit.gov.rs/vest/12348/unapredjeni-uslovi-za-projektno-sufinansiranje-proizvodnje-medijskih-sadrzaja.php> , pristupljeno 5. 8. 2025. godine

broj 4) i bodovne liste za projekte stručnih edukacija, unapređenja profesionalnih i etičkih standarda i istraživanja u oblasti javnog informisanja (obrazac broj 5).

U Obrascu broj 1, odnosno obrascu prijave na konkurs, u delu „svojstvo u kojem se podnosilac prijavljuje na konkurs“ umesto dosadašnje opcije „Pravno lice ili preduzetnik sa projektom za stručne edukacije, unapređenja profesionalnih i etičkih standarda i istraživanja u oblasti javnog informisanja“, kako je i definisano Zakonom o javnom informisanju i medijima, uvodi kategorija „lice koje se bavi stručnim edukacijama, unapređenjem profesionalnih i etičkih standarda i istraživanjima u oblasti javnog informisanja“.

Iz Pravilnika se tako, suprotno Zakonu, može razumeti da se na konkurse unapređenja profesionalnih standarda, mogu prijaviti i fizička lica koja je bave stručnm edukacijama, te unapređenjem profesionalnih standarda.

Iz obrasca za prijavu za člana komisije za ocenu projekata izostavljeno je dotadašnje bodovanje obuka, kurseva i seminara u oblasti javnog informisanja koje su kandidati za članove komisija pohađali, kao i bodovanje alternativnog obrazovanja koje su kandidati stekli, odnosno sertifikovanih programa domaćih i stranih institucija u oblasti javnog informisanja, te nagrade i priznanja u oblasti javnog infomisanja.

I dalje se boduju, predviđeno je, objavljeni radovi iz ove oblasti, kao i „iskustvo predavača na stručnim i naučnim konferencijama međunarodnog karaktera iz oblasti javnog informisanja“.

MIT je u novi obrazac uveo i bodovanje iskustva u oblasti projektnog sufinansiranja u Srbiji, pa tako kandidati dobijaju bodove ukoliko imaju iskustva u pisanju projekata koji su podržani i realizovani, iskustvo u radu tima za realizaciju projekta, kao i učešće u komisijama za ocenu projekata. Ovo rešenje posebno se pokazalo problematičnim, s obzirom na to da nije potrebno, a ni moguće, dostaviti dokaz o tome da je kandidat učestvovao u pisanju projekata.

Takođe, dodatno bodovanje ranijeg učešća kadidata u komisijama jeste relavantno i važno, ali raspon bodova koji se može dobiti po tom osnovu je širok, što može dovesti do toga da kandidati koji tek ulaze u proces imaju male šanse da ikada budu izabrani u komisije zbog nedostatka bodova u ovom segmentu.

Kada je reč o bodovnim listama za ocenu projekata, kategorije po kojima se projekti ocenjuju ostale su iste, ali je u svakoj kategoriji menjan broj bodova, uglavnom uvođenjem dodatne kategorije „u velikoj meri je relevantan/izvodljiv/moguće..., pored ranijih kategorija: nije

relevantan/izvodljiv/moguće, delimično je relevantan/izvodljiv/moguće, uglavnom je relevantan/izvodljiv/moguće i u potpunosti je relevantan/izvodljiv/moguće“.

Primeru radi, u obrascu za prethodnu godinu relevantnost projekta je ocenjivana:

0 poena - nije relevantan; **4** - delimično je relevantan; **7** - uglavnom je relevantan; **10** - u potpunosti je relevantan.

U novom obrascu raspored poena je menjan, pa je tako relevantnost moguće oceniti sa: **0 poena** - nije relevantan; **3** - delimično je relevantan; **6** - uglavnom je relevantan; **8 - u velikoj meri je relevantan; 10** - u potpunosti je relevantan.

Broj bodova koji se najviše može dodeliti projektu ostao je isti i iznosi 100 poena.

PU Lokal Press, nakon usvajanja Pravilnika, naveo je u pismu tadašnjem ministru informisanja i telekomunikacija Dejanu Ristiću⁵ da ceni njegov napor za uspostavljanjem međusobnog dijaloga, ali da ukazuje na previde u Pravilniku, naročito u vezi sa primenom Uredbe Vlade Srbije o državnoj pomoći, koja troškove štampanja, distribucije i promocije ne priznaje kao opravdane troškove u proizvodnji medijskih sadržaja.

“Uvidom u najnovije izmene i dopune Pravilnika, nismo videli izmene koje bi doprinele boljem rešavanju ovog problema. Ubacivanje dve rečenice u obrascu Budžeta projekta na samom kraju, kao tumačenje Ministarstva finansija koje objašnjavaju da su ovi troškovi/štampanja i distribucije, ali ne i promocije/ opravdani u slučajevima kada se konkursi raspisuju po osnovu Uredbe o pravima i uslovima za dodelu pomoći male vrednosti /de minimisa/ nije do sada bila nepoznata, ali ju je veoma mali broj lokalnih opština koristio. Otuda izmene i dopune Pravilnika nisu ponudile nešto novo niti pomogle malim lokalnim medijima koji se već dve godine suočavaju sa ovim problemom”, naveo je Lokal press.

Oni su istakli da ako “se pridoda i rečenica koja je i dalje ostala bez obrazloženja u članu 16 Pravilnika: ‘Opravdanim troškovima ne smatraju se troškovi štampanja, troškovi distribucije i troškovi promocije sadržaja’, jasno je da do unapređenja projektnog sufinansiranja za lokalne medije korišćenjem izmenjenog Pravilnika bar po ovom pitanju neće biti”.

Na izmenu Pravilnika, reagovao je i ANEM. U dopisu predsednika ove Asocijacije Verana Matica ministru Ristiću⁶ navedeno je da je ANEM “sa neskrivenim iznenađenjem putem sajta

⁵ Lokal press, <https://localpress.org.rs/saopstenje-pismo-poslato-ministru-informisanja-i-telekomunikacija-dejanu-risticu/>, pristupljeno 15. 8. 2025. godine

⁶ ANEM, <https://anem.org.rs/sr/strane/dopis-anem-ministarstvo>, pristupljeno 15. 8. 2025. godine

Ministarstva obavešten o Izmenama i dopunama Pravilnika o sufinansiranju projekata za ostvarivanje javnog interesa u oblasti javnog informisanja sa pripadajućim obrascima”.

“Imajući u vidu da izmene Pravilnika u članu 3. predviđaju da ‘Novinarska i medijska udruženja formiraju do kraja godine, koja prethodi godini raspisivanja konkursa bazu svojih kandidata, koja se vodi u registru kandidata za člana komisije u okviru Jedinstvenog informacionog sistema, iz kojeg predlažu člana komisije za svaki pojedinačan konkurs raspisan u narednoj godini’, kao logično pitanje se nameće kako je moguće to učiniti u roku od samo jednog dana pošto je ostalo još nekoliko sati do kraja 2024. godine?”, upitao je ANEM.

Isto se odnosi, navela je ova Asocijacija, i na izmene Pravilnika koje predviđaju da se: „Teoretičari, analitičari i praktičari iz oblasti medija, koji ispunjavaju uslove iz člana 19. stav 1. ovog pravilnika, samostalno prijavljuju do kraja godine, koja prethodi godini raspisivanja konkursa u registar kandidata za člana komisije u okviru Jedinstvenog informacionog sistema.”

“Čak i da je bilo dovoljno vremena za ispunjenje ovog uslova (što nije slučaj), ostaje nejasno na koji način je Ministarstvu informisanja i telekomunikacija uopšte bilo moguće dostaviti ove informacije pošto do ovoga trenutka nije javno publikovana nijedna informacija u vezi sa pristupom Jedinstvenom informacionom sistemu koja bi propratila moguću praktičnu realizaciju u vezi sa prijavom i predlogom za Registar kandidata. To se odnosi i na izmenjenu odredbu koja izmenjena glasi: ‘Novinarsko i medijsko udruženje može predložiti samo jednog kandidata iz registra kandidata za člana komisije za svaki pojedinačni konkurs organa’ ”, naveo je ANEM.

Imajući sve pobrojano u vidu smatramo, pisao je predsednik ANEM-a Veran Matić, da je neophodno da Ministarstvo informisanja i telekomunikacija pruži odgovore na pitanja i što pre razjasni pomenute dileme.

Ministarstvo na ove dopise nije odgovorilo. Projektni ciklus počeo je sa zakašnjenjima koja će biti objašnjena dalje u ovoj analizi, a do trenutka završetka ove analize, pokazalo se, bio je ispunjen teškoćama, i ništa manje nego prethodne godine - zloupotrebama i zaobilaženjem Zakona.

S obzirom na to da su već u prvoj godini projektnog sufinansiranja medija zabeležene brojne nepravilnosti i nedostaci, izvesno je da, ukoliko zakonodavac želi da, u javnom interesu, dodatno unapredi ovaj proces, mora doći do novih izmena kako Zakona, tako i Pravilnika, koje

će rešiti nedorečenosti, ali i ukinuti mogućnost zloupotrebe i proizvoljnog tumačenja od strane nadležnih organa.

III Sredstva opredeljivana za projektno sufinansiranje od 2015. do 2025. godine

Izdvajanja za sufinansiranje projekata proizvodnje medijskih sadržaja od 2015. do 2025. godine uglavnom su iz godine u godinu neznatno rasla ili ostajala na približno istom nivou.

Osim u 2024. godini, jedini pad u odnosu na izdvojena sredstva u godini koja prethodi, bio je 2021. godine, i to zbog činjenice da je iznos za projektno sufinansiranje medija u 2020. godini, odnosno u doba pandemije kovida, bio značajno uvećan.

Osim tada, jedini primetan pad od 2015. godine do danas, je pad od skoro 600 miliona dinara u 2024. u odnosu na 2023. godinu. Od uvođenja projektnog sufinansiranja, to je najdrastičnije smanjenje iznosa namenjenog medijskim projektima u odnosu na prethodnu godinu.

Kako je pokazala analiza Udruženja novinara Srbije⁷, za konkurse za sufinaniranje medijskih projekata na nacionalnom, pokrajinskom i lokalnom nivou 2025. godine opredeljeno je ukupno 1.714.218.500 dinara.

To je za oko 300 miliona više nego godinu pre, kada je za ove namene izdvojeno 1.409.686.500 dinara, ali i dalje manje nego 2020, 2021, 2022. i 2023. godine.

Podsetimo, prošle, 2024. godine, zabeležen je najveći pad u iznosu izdvajanom za ove namene u odnosu na godinu koja je prethodila, odnosno skoro 562.382.500 miliona dinara manje nego 2023. godine, kada je za medijske projekte bilo opredeljeno 1.972.069.000 dinara.

Kako je UNS ranije pisao, veliki broj lokalnih samouprava je tokom 2024. godine izdvajao za medijske projekte čak 90% manje novca nego 2023. godine. Ostatak novca namenile su većinom za „usluge po ugovoru“, odnosno javne nabavke u oblasti javnog informisanja ili druge stavke u budžetu.

⁷ <https://www.uns.org.rs/desk/UNS-news/172375/za-medijske-projekte-ove-godine-iz-budzeta-opredeljeno-1714218500-dinara-.html>, pristupljeno 9. 8. 2025. godine

Za razliku od lokalnih samouprava, Ministarstvo informisanja i telekomunikacija (ranije Ministarstvo kulture i informisanja), od 2015. godine nije smanjivalo iznos novca, odnosno izdvajalo je uvek viši ili istovetan iznos u odnosu na prethodnu godinu.

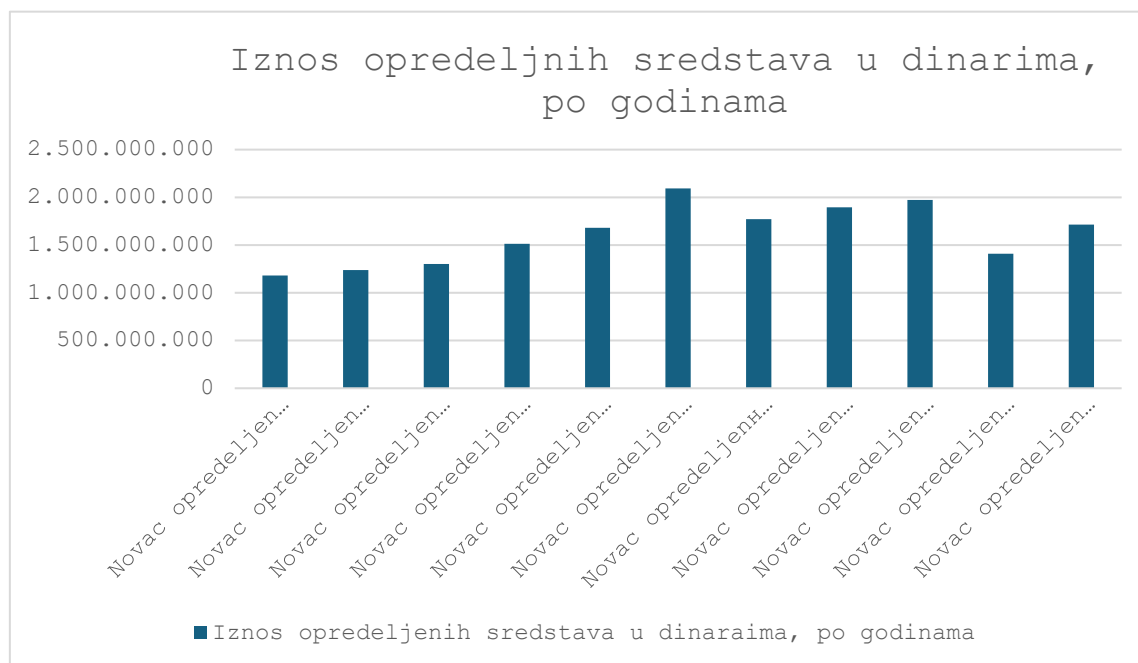
Ministarstvo informisanja i telekomunikacija ove godine je za medijske konkurse izdvojilo 427.500.000 dinara, što je za 90.500.000 dinara više nego prethodne. Pokrajinski sekretarijat za kulturu, javno informisanje i odnose sa verskim zajednicama ove godine je za te namene izdvojio 130.000.000 dinara, dok je prošle godine za medije bilo opredeljeno 90 miliona dinara.

U vreme pandemije korona virusa 2020. godine izdvojeno najviše novca za medije od 2015. godine do danas – 2.093.859.660 dinara. Nakon pandemije, 2021. godine je izdvojeno 323.179.160 dinara manje nego prethodne godine.

Po podacima UNS-a, u 2015. godini za medijske projekte je opredeljeno 1.180.630.120 dinara, godinu dana kasnije 1.239.999.776, u 2017. godini za ove namene opredeljeno je 1.300.910.737, a 2018. godine 1.514.136.214 dinara.

U 2019. godini, za medijske projekte bilo je izdvojeno 1.679.597.740 dinara, u 2020. godini 2.093.859.660 dinara, 2021. godini 1.770.680.500, a u 2022. godini 1.896.670.600 dinara.

Po podacima UNS-a⁸, ukupan iznos opredeljenih sredstava za projektno sufinansiranje medija od 2015. godine do kraja 2025. godine iznosi 17.772.459.347 dinara, što je po zvaničnom srednjem kursu Narodne banke Srbije na dan 12. 8. 2025. godine 151.680.970 evra.

⁸ <https://www.uns.org.rs/>

IV Projektno sufinansiranje u 2025. godini

U 2025. godinu novinarska i medijska zajednica ušla je sa razočaranjem zbog novih zloupotreba i zaobilaženja toliko iščekivanog novog ZJIM-a u 2024. godine. I pored nade i truda da se novim ZJIM-om preciziraju odredbe, dodatno normiraju koraci u ovom procesu i dođe do nepristrasnog i fer sprovedenog ciklusa, to se nije desilo.

Projektno sufinansiranje u 2024. godini doživelo je sunovrat. Novac namenjen projektnom sufinansiranju drastično je smanjivan, a novac preusmeren u većini slučajeva na javne nabavke omogućio je lokalnim samoupravama da opet, skoro deset godina kasnije, samovoljno odlučuju o tome koji će mediji dobiti novac namenjen ostvarivanju javnog interesa.

Osim što je iznos novca namenjen za projekte drastično smanjen, nisu izostale zloupotrebe ni u raspodeli ono malo sredstava koji je ostao za projektno sufinansiranje, pa su tako i prethodne godine miljenici lokalnih samouprava, tabloidi i mediji koji kontinuirano krše Kodeks novinara i novinarki Srbije masovno dobijali novac na lokalnim konkursima.

Na osnovu iskustva iz ranijih godina, može se reći da su u novinarskoj i medijskoj zajednici ove, 2025. godine vladali oprez i bojazan da uvođenje Jedinstvenog informacionog sistema ipak neće uvesti red i smanjiti mogućnost zloupotreba. Nažalost, pesimizam je bio opravdan, a proces projektnog sufinansiranja još više je nazadovao. Već u januaru bilo je jasno da će ovaj projektni ciklus biti dug i težak, te sasvim suprotno od početne nade iz prethodne godine, dodatno opterećen velikim manjkavostima i problemima u radu JIS-a, sistema koji je trebalo da proces olakša.

Novinarska i medijska udruženja, mediji, samostalni medijski stručnjaci, svi oni koji su morali da imaju kontakt sa ovom platformom, već na startu njenog korišćenja naišli su na tehničke probleme, nedostatke, nelogičnosti, greške, nepreciznosti. Čini se da su čitav januar, februar i dobar deo marta protekli ne u raspisivanju konkursa i toku projektne procedure, nego u snalaženju sa (ne)funkcionisanjem JIS-a, unošenjem, snimanjem podataka, nemogućnošću izmena unetih podataka, neprikazivanjem izmena koje su vršili nadležni organi, nesistematičnim prikazom raspisanih konkursa, antidatiranjem datuma objave konkursa, nepreglednošću...

Naročit problem početkom godine bila je prijava kandidata za članove komisija. Unapred nepripremljeni, kandidati su pre svega bili iznenađeni količinom dokumentacije koju je trebalo

podneti, dokazima, diplomama, rešenjima o učešću u komisijama iz prethodnih godina, potvrdama redakcija... Kada se tome dodaju problemi pri unošenju tih istih podataka i dokumenta u sistem koji je težak, komplikovan i nelogičan za navigaciju i koji često u tom periodu nije snimao već unete podatke, dolazimo do potpuno haotične situacije koja je tih meseci vladala u medijskoj zajednici.

Nakon što su konačno uneti podaci potencijalnih kandidata, MIT je svojim ocenjivanjem njihovih biografija i bodovanjem, te objavljivanjem rang lista, dodatno zakomplikovao proces.

Rokovi su produžavani, kako za dostavljanje dokumentacije, tako i za formiranje rang liste kandidata. Kada je konačno MIT početkom marta objavio preliminarnu rang listu kandidata i kandidati imali dodatni period da se „žale“ na dodeljene bodove ili unete podatke, ministarstvu je trebalo mnogo da na ove žalbe odgovori. Konačnu rang listu kandidata sa njihovim bodovima i predlagačima (ili informacijom da su nezavisni kandidati) MIT je objavio tek 17. marta⁹. Ni tu nije bilo kraj skrivenim radnjama. Novinarska i medijska udruženja kasnije su utvrdila da je MIT i ovu listu menjao na svom sajtu, bez da o tome obavesti javnost. Naime, pojedini kandidati su u jednoj verziji liste (koju su udruženja snimila i preuzela na svoje računare čim je objavljena), bili samostalni medijski stručnjaci, dok su u drugoj, kasnije zamenjenoj verziji, bili navedeni kao predstavnici udruženja i obrnuto.

Kasnijom analizom biografija kandidata koju je objavio MIT¹⁰ utvrđeni su i propusti u bodovanjima kandidata, kao i u načinu na koji su popunjavali svoje biografije. Pojedini kandidati su, utvrđeno je, u prijavi za člana komisije obeležili obe ponuđene opcije – da su samostalni kandidati, ali i predstavnici udruženja, dok su drugi obeležili da su, na primer, samostalni kandidati, a u rang listi koju je objavio MIT bili su označeni kao predstavnici nekog od udruženja.

Tako je na primer, kandidat Miloš Rajković u komisijama u Obrenovcu i Novom Pazaru imenovan kao član Udruženja radio stanica RAB Srbija (RAB), dok je u opštini Babušnica u komisiju izabran kao medijska stručnjak.

⁹ Rang lista kandidata, MIT <https://mit.gov.rs/vest/15474/ministarstvo-objavilo-konacnu-rang-listu-kandidata-za-clanove-konkursnih-komisija-za-sufinansiranje-projekata-u-oblasti-javnog-informisanja.php>, pristupljeno 2. 8. 2025. godine

¹⁰ Biografije kandidata za članove komisija, MIT <https://mit.gov.rs/vest/15459/konacna-lista-kandidata-za-clanove-konkursnih-komisija-za-sufinansiranje-projekata-u-oblasti-javnog-informisanja.php>, pristupljeno 2. 8. 2025. godine

Miloš Rajković je i u svojoj biografiji, koja je objavljena na sajtu MIT-a, naveo da se prijavljuje kao samostalni kandidat, dok je i u konačnoj listi kandidata koju je objavio MIT, naveden kao „predstavnik RAB-a“.

Sa druge strane, kandidat Saša Kokalj je u obrascu za prijavu, na mestu gde se obeležava da li se u JIS prijavljuje samostalno ili kao kandidat novinarskog i medijskog udruženja, obeležio oba.

On je u preliminarnoj rang listi MIT-a naveden kao medijski stručnjak, u prvoj verziji konačne rang liste objavljene 17. marta pisalo je da je on predstavnik udruženja “Medijska zajednica Srbije”, dok u konačnoj listi koja se danas može preuzeti sa sajta MIT-a (a takođe pod datumom 17. mart) ponovo piše “medijski stručnjak”.

Kokalj je izabran i u komisiju MIT-a za ocenu projekata po Konkursu za unapređenje profesionalnih i etičkih standarda i istraživanja u oblasti javnog informisanja u 2025. godini, kao medijski stručnjak.

Ove zloupotrebe zajedno sa netransparentnom zamenom rang lista na sajtu MIT-a, doveli su do toga da pojedini kandidati u komisijama jedne lokalne samouprave budu imenovani kao predstavnici novinarskog ili medijskog udruženja, a u drugoj kao nezavisni medijski stručnjaci, što novim Zakonom i samim postojanjem JIS-a nije niti moguće, niti dozvoljeno.

I dalje je ostalo nejasno kako su ovi tehnički propusti mogući kada je u JIS-u moguće uneti samo jednu kategoriju, odnosno, tehnički je nemoguće da jedan isti kandidat ima dva naloga - kao predstavnik udruženja i kao samostalni medijski stručnjak. Ili ipak nekom tehničkom zloupotrebom ovo jeste moguće? Ministarstvo informisanja i telekomunikacija na ovo pitanje novinarskim i medijskim udruženjima nikada nije dalo odgovor.

Asocijacija nezavisnih elektronskih medija (ANEM) ukazala je 21. marta na brojne nelogičnosti na konačnoj rang listi kandidata Ministarstva informisanja i telekomunikacija za članove konkursnih komisija za sufinansiranje projekata u oblasti javnog informisanja¹¹.

“Teško je razumljiva činjenica da su biografije čak šestoro predstavnika Društva novinara Vojvodine prikupile između 92 i maksimalnih 100 bodova imajući u vidu neaktivnost pomenutog udruženja koje ne poseduje čak ni veb sajt. Vidljiva naklonost Ministarstva

¹¹ ANEM, <https://anem.org.rs/sr/strane/anem-preispitati-kriterijume-ministarstva-informisanja-i-telekomunikacija-u-procesu-bodovanja-kandidata-za-clanove-konkursnih-komisija-za-projektno-sufinansiranje>, pristupljeno 15. 8. 2025. godine

informisanja i telekomunikacija koje je rukovodilo procesom bodovanja, teško je objašnjiva i na primeru Saveza udruženja ‘Asocijacija radio-televizija Srbije’ čiji su kandidati zauzeli vodeća mesta na listi iako su njihove aktivnosti nepoznate stručnoj i široj javnosti”, naveo je ANEM.

Ova Asocijacija istakla je i da je indikativno da je aktuelni pomoćnik ministra u sektoru za informisanje i medije Dragan Traparić, do imenovanja na ovu funkciju bio predstavnik pomenutog Društva novinara Vojvodine u Radnoj grupi za izmene i dopune Zakona o javnim medijskim servisima iako je istovremeno obavljao dužnost pomoćnika pokrajinskog sekretara za kulturu, javno informisanje i odnose s verskim zajednicama, zaduženog za javno informisanje, medije i analitiku.

Ovu Radnu grupu, podsetio je ANEM, jesenas je oformio (tadašnji, prim.aut.) ministar u tehničkom mandatu Dejan Ristić koji uporno insistira na argumentu o postojanju čak 76 registrovanih udruženja od kojih je većina aktivna isključivo u vreme projektne raspodele budžetskih sredstava na svim nivoima vlasti.

“Konačna rang lista kandidata za članove konkursnih komisija u direktnoj je koliziji sa samohvalisanjem predstavnika MIT-a o povećanoj demokratičnosti, participativnosti i transparentnosti u budućem procesu ocenjivanja i izboru najboljih projekata u okviru konkursa u oblasti javnog informisanja. Upravo suprotno – ovakva konačna lista jasan je dokaz opravdanih primedbi u vezi sa problematičnom izmenom pravilnika o projektnom sufinansiranju i sprovođenjem nelogične bodovne politike na koje su Ministarstvu informisanja i telekomunikacija već ukazivali ANEM i druga respektabilna novinarska i medijska udruženja”, naveo je ANEM.

Kako je istakla ova Asocijacija, otvoreno favoriziranje pojedinih novinarskih udruženja, asocijacija i samozvanih eksperata putem neskrivenog bodovnog inženjeringa uz vidljivu marginalizaciju istinski nezavisnih i samostalnih kandidata kao i predstavnika organizacija koja imaju kritički odnos prema vlasti, jasan je pokazatelj u kom daljem smeru će se odvijati proces odlučivanja o raspodeli sredstava za projektno sufinansiranje”.

“Imajući sve to u vidu, jasno je da neophodno promeniti Pravilnik o projektnom sufinansiranju koji podrazumeva redefiniciju bodovne politike za prispele kandidature što je preduslov za nastanak istinski nezavisnih komisija koje će odlučivati o raspodeli sredstava za projektno sufinansiranje na republičkom, pokrajinskom i lokalnom nivou”, pisao je tada ANEM.

Uzimajući sve navedeno u obzir, kao i podatak da je tadašnji državni sekretar u MIT-u bio Miloš Garić (sada savetnik novog ministra Borisa Bratine), koga su na konkursu za izbor članova Saveta REM-a kao kandidata za ovo telo predložili Asocijacija digitalnih i elektronskih medija ADEM, Udruženje elektronskih medija Srbije ComNet, Udruženje medija i medijskih radnika I Udruženje radio stanica RAB SRBIJA, može se lako doći do zaključka zbog čega se ova udruženja i njihovi kandidati nalaze na visokim pozicijama na rang listi MIT-a, pa samim tim i u sastavima konkursnih komisija koje odlučuju o raspodeli budžetskog novca..

Zanimljivo je da je MIT, istog tog dana kada je ANEM reagovao, objavio informaciju da je formirao komisije za ocenu projekata pristiglih na konkurse Ministarstva¹².

“Ministar informisanja i telekomunikacija g. Dejan Ristić izrazio je danas uverenje i očekivanje da će svi članovi komisija raditi isključivo u skladu sa propisima, da će sve pristigle projekte vrednovati objektivno i nepristrasno, kao i da će tokom rada primenjivati najviše profesionalne i etičke standarde”, pisalo je u saopštenju MIT-a.

Nakon što se prešlo u narednu fazu projektnog ciklusa, zabeležene su, a u daljoj analizi će biti detaljnije objašnjeno, nepravilnosti i zloupotrebe pri raspisivanju konkursa (kao što je antidatiranje objave konkursa, kako bi se izbegla kazna za prekoračenje roka za raspisivanje), menjanje konkursa bez obaveštavanja javnosti, donošenja rešenja o imenovanju komisije i objavljivanje ovih rešenja isključivo na sajtu lokalne samouprave, ne i na JIS-u, te standardno problematičnih odluka komisija i raspodele sredstava.

I ove godine, primetno je da isti članovi komisija, u različitim lokalnim samoupravama, istim medijima dodeljuju gotovo uvek maskimalni broj poena, dok su mnogi relevantni i mediji sa velikim iskustvom, ostajali bez novca, odnosno podržanih projekata.

Jedinstveni informacioni sistem za sufinansiranje medijskih projekata – JIS

Jedinstveni informacioni sistem za sufinansiranje medijskih projekata (JIS) je digitalna platforma koju je uspostavilo Ministarstvo informisanja i telekomunikacija Republike Srbije. Njegova osnovna svrha, kako je predviđeno Zakonom o javnom informisanju i medijima, je unapređenje procesa sufinansiranja projekata u oblasti javnog informisanja, čineći ga transparentnijim, efikasnijim i pristupačnijim za sve učesnike.

¹² Ministarstvo informisanja i telekomunikacija, <https://www.mit.gov.rs/vest/sr/15771/ministarstvo-formiralo-komisije-za-ocenjivanje-projekata-pristiglih-na-konkurse-za-sufinansiranje-projekata-u-oblasti-javnog-informisanja.php> , pristupljeno 15. 8. 2025. godine

Sistem omogućava elektronsku razmenu informacija između učesnika konkursa, komisije za ocenjivanje i Ministarstva. Ceo proces je digitalizovan, što znači da se sve prijave, dokumentacija i podaci učesnika podnose i obrađuju putem JIS-a. Time se smanjuje potreba za fizičkim dostavljanjem dokumenata i omogućava se brža obrada podataka. Komisija koja ocenjuje projekte ima uvid u sve prijave putem sistema, dok organi koji raspisuju konkurse koriste centralizovane informacije za donošenje odluka o dodeli sredstava.

Ovako je sve zamišljeno i ovako bi trebalo da bude. Ipak, ove prve godine u praksi to nije bilo tako.

Po podacima do kojih je došao UNS, Ministarstvo informisanja i telekomunikacija za izradu Jedinstvenog informacionog sistema za sprovođenje i praćenje projektnog sufinansiranja medija izdvojilo je 83.849.040 dinara uključujući PDV, odnosno oko 715.000 evra¹³.

Ugovor na osnovu kog se sprovodi posao izrade JIS-a zaključen je sa grupom ponuđača NITES DOO BEOGRAD i TECH ELEMENT DOO BEOGRAD, koji su odabrani putem javne nabavke, navelo je Ministarstvo. U odgovoru na zahtev za pristup informacijama od javnog značaja Ministarstvo informisanja je navelo i da je ta grupa ponuđača jedina poslala ponudu nakon objavljivanja javnog poziva.

„Efikasnost i pristupačnost“ ovog skupog sistema, kako je provbitno predstavljeno, čini se, bila je prva prepreka koju su svi učesnici u procesu morali da pređu.

Najpre se kasnilo sa uspostavljanjem platforme. Zakonom o javnom informisanju i medijima predviđeno je da se od septembra do kraja prethodne godine kandidati prijavljuju u ovaj sistem, kako bi od januara naredne mogli da se kandiduju ili da budu kandidovani u komisije.

Ove godine, kandidati su najpre imali rok do 23. januara da se prijave, da bi se on naknadno produžavao, a konačna lista kandidata, kako je ranije navedeno, objavljena je tek 17. marta. Šta ovo znači? To znači da pre 17. marta novinarska i medijska udruženja i medijski stručnjaci nisu mogli da se kandiduju ili budu kandidovani komisije. Barem ne većina njih. To znači da i one lokalne samouprave koje su na vreme raspisale konkurse, neke čak i još u januaru, nisu mogle, zbog kašnjenja MIT-a, da formiraju komisije do druge polovine marta. Konkursi koji su već do

¹³ <https://uns.org.rs/sr/desk/UNS-news/170025/ministarstvo-informisanja-platilo-izradu-jis-a-vise-od-80-miliona-dinara.html>, pristupljeno 6.8. 2025. godine

tada mogli da budu završeni nepotrebno su produžavani, prolongirani i neki od njih završeni tek u maju ili junu. Drugi su i istekli pre nego što je MIT svim kandidatima dodelio bodove.

Kandidati za članove komisija morali su u JIS da unesu ogromnu količinu dokumentacije, odnosno dokaza o svim onim navodima koje su naveli u biografiji. S obzirom na to da ovo prethodne godine nije bilo potrebno, već se samo popunjavao obrazac biografije, za mnoge je to bilo neprijatno iznenađenje i nepremostiva teškoća. Ne zbog toga što nisu mogli da dokažu svoje tvrdnje, već zbog toga što su se odjednom, bez prethodnog obaveštenja, našli u situaciji da moraju u kratkom roku da dostavljaju dokaze iz medija u kojem rade, dokaze iz radne knjižice, da tragaju za rešenjima o imenovanju komisija iz prethodnih godina, da traže potvrdu od medija/firme/organizacije da su učestvovali u pisanju projekata koji su dobili podršku i sprovođenju projekata, da skeniraju sertifikate i diplome... Mnogima od njih u svemu tome promakli su pojedini dokumenti, a prepiska sa administrativnom podrškom o tome šta fali i kako dodatno dostaviti bila je duga, iscrpljujuća i sa bezbroj nepotrebnih i nejasnih koraka u samom sistemu.

Posebno je interesantan i ozbiljan propust MIT-a da prvobitno ne dodeli u isto vreme svim kandidatima bodove, nego onim redom kojim ih je ocenjivao. MIT je najpre ocenjivao jednog po jednog kandidata. Tako su oni koji su srećom (ili namerom) MIT-a ranije ocenjeni, mogli da budu kandidovani u komisije na konkursima koji su u tom trenutku bili raspisani, dok drugi nisu. Tek nakon nekoliko apela, MIT je „povukao“ sve objavljene bodove sa JIS-a i u tom periodu preporučio lokalnim samoupravama da sačekaju sa formiranjem komisija dok svi kandidati ne budu imali ocene. Ipak, za neke lokalne samouprave već je bilo kasno, rokovi su pre toga istekli, a kandidati koji do tada nisu „dobili“ bodove su na taj način diskriminisani.

Asocijacija nezavisnih elektronskih medija (ANEM) pozvala je u februaru MIT da produži rok za slanje projekata na konkursu za projektno sufinansiranje kojima se štiti i promoviše javni interes u medijskoj sferi¹⁴.

“Tokom korišćenja Jedinstvenog informacionog sistema (JIS) koji je počeo sa radom početkom ove godine, veliki broj korisnika se suočio sa problemima u funkcionisanju ove platforme. Deo tih propusta i nelogičnosti otklonjen je tek nakon intervencije predstavnika ANEM-a, novinarskih udruženja i medijskih asocijacija. Nažalost, i dalje postoje приметne nelogičnosti i

¹⁴ ANEM, <https://anem.org.rs/sr/strane/vremenski-rok--konkurs-projektno-sufinansiranje-mediji>, pristupljeno 15. 8. 2025. godine

propusti u funkcionisanju dugoočekivane Jedinstvene informacione platforme za koju je iz budžeta izdvojeno skoro 84 miliona dinara (715 hiljada evra)”, naveo je tada ANEM.

Ova Asocijacija tada je istakla da “skoro dva meseca od početka prijavljivanja za članove komisija na pomenutoj platformi još uvek nije poznato ko su prijavljeni kandidati za konkursne komisije niti koliko su dobili bodova od strane Ministarstva informisanja i telekomunikacija na osnovu dostavljenih biografija što već ima uticaja na transparentnost pojedinih raspisanih konkursa lokalnih samouprava na kojima su već istekli rokovi za prijavu za članove komisije”.

“Primena sporne bodovne politike pri oceni prispelih biografija i izmena kriterijuma tokom procesa prijavljivanja za članove komisije nisu ohrabrujući nagoveštaji i u neskladu su sa optimističnim izjavama i odsustvom samokritike čelnika Ministarstva informisanja i telekomunikacija. ANEM smatra da najmanje što Ministarstvo informisanja i telekomunikacija može da učini u ovom trenutku je da produži vremenski rok za prijavu projekata i da se maksimalno potruži da Jedinstvena informaciona platforma u postane istinski alat koji će doprineti povećanju transparentnosti i inkluzivnosti postupka projektnog sufinansiranja”, navela je ova Asocijacija.

I Udruženje novinara Srbije (UNS) pozvalo je u februaru Ministarstvo informisanja i telekomunikacija da produži rok za predaju projekata i kandidovanje članova komisija na konkursima koje je raspisalo, a koji će odlučivati o dodeli novca medijskim projektima, jer se novinari i mediji suočavaju sa problemima u funkcionisanju Jedinstvenog informacionog sistema.

„S obzirom na važnost konkursa i dosadašnjih problema u funkcionisanju Jedinstvenog informacionog sistema sa kojima su se novinari, mediji i novinarske organizacije suočavale, UNS smatra neophodnim i jedino ispravnim produženje roka za predlaganje kandidata za članove komisije, najranije do isteka roka za prigovor na dodeljeni broj poena”, pisao je UNS¹⁵.

Ministarstvo to nije uradilo.

Druga značajna nepravilnost, ali, pokazaće se, i veliki prostor za zloupotrebu, jeste nepostojanje mehanizma za praćenje izmena podataka u JIS-u. Naime, pojedine lokalne samouprave menjale su tekstove konkursa, datume objava, a ove izmene nigde nisu beležene niti su bile vidljive.

¹⁵ Saopštenje UNS-a, <https://www.uns.org.rs/saopstenja/170393/uns-mit-da-produzi-rok-za-prijavu-kandidata-za-ocenu-projekata.html>, pristupljeno 4. 8. 2025. godine

Zainteresovani građanin morao je svakoga dana da proverava da nadležna jedinica lokalne samouprave nije u međuvremenu nešto izmenila. Što se dešavalo, naročito sa kasnijim imenovanjem članova komisije. Takođe, mnoge lokalne samouprave objavljivale su konkurse u JIS-u nakon 1. marta (što je zakonski rok za raspisivanje konkursa i za čije kršenje postoje zakonski propisane novčane kazne), a u JIS-u navodile raniji datum, iz februara, na primer. Ovakva zloupotreba ne može se dokazati bez uvida u sistem iznutra, odnosno uvidom u izmene u administraciji JIS-a kojem građani nemaju pristup.

Mnoge od lokalnih samouprava ovo su pravdale činjenicom da su na svom sajtu konkurse objavile pre 1. marta. Ipak, ZJIM jasno propisuje da se konkurs istovremeno objavljuje i na sajtu lokalne samouprave i na JIS-u. Ovakvim razvojem događaja, zainteresovani kandidati, mediji, građani bili su u zabludi da konkurs nije raspisan, jer uvidom u platformu na kojoj je to moralo biti objavljeno nisu mogli da ga pronađu. To je samim tim značilo da su naknadno, kad je konkurs objavljen i na platformi, imali manje dana za prijavu i kandidature za člana komisije i predloga projekta jer su rokovi tekli bez obzira na to što je tekst konkursa u JIS-u objavljen sa nekoliko dana zakašnjenja.

Velike tehničke probleme imala su i novinarska i medijska udruženja koja su prijavljivala kandidate, kao i izdavači medija koji su pravili naloge putem kojih će slati predloge projekata na konkurse. Naime, JIS je teško funkcionisao, a zbog velike posete, često se dešavalo da ne radi, da ne snimi već unete podatke i to po nekoliko puta. Ne treba objašnjavati koliki je posao bio da korisnici nekoliko puta unose iste dokumente i da ih sistem ne snimi. A dokumenata nije bilo malo.

Tehnička podrška je postojala formalno, ali se na telefone tih dana niko nije javljao, na mejlove niko nije odgovarao, a rokovi su prolazili.

Još jedan od značajnih problema bio je taj što se iz naloga na JIS-u ništa što je slučajno pogrešno uneto nije moglo ispraviti bez pomoći administratora. Koji se nije javljao.

Primera radi, svaki učesnik na konkursu morao je da unese broj zaposlenih i dokaz – takozvani PPP PD obrazac. Za svakog zaposlenog unosio se posebno podatak - ime, prezime, JMBG... i dodavao navedeni obrazac koji to dokazuje. Za svaki mesec u godini posebno i iznova. Sistem čak nije prepoznavao ni prethodno unete podatke iste osobe, pa su predstavnici izdavača medija tako za jednog zaposlenog, za 11 meseci u prethodnoj godini, koliko se traži, 11 puta ručno unosili iste podatke! Uprošćeno, 11 puta ste unosili isto ime i prezime, isti JMBG i tako za svakog zaposlenog.... Ono što je bilo dodatno problematično je što korisnik JIS-a nije mogao

da snimi unete podatke sve do kraja. I na kraju, ako je uneo više od 11 zaposlenih u nekom mesecu, kada je pokušao da pritisne dugme „snimi“, program je pokazao informaciju da nije moguće uneti više od 11 zaposlenih. A takve informacije nigde u sistemu nije bilo, niti je korisnik to mogao da predvidi. Naravno, svi podaci su nepovratno bili izbrisani i učesnik je morao sav posao da obavlja ispočetka.

Isto se dešavalo ukoliko je usred unošenja želeo da, na primer, napravi pauzu, pa pritisnuo dugme „snimi“. Program jeste podatke snimio, ali se oni više nisu mogli menjati, odnosno posao se nije mogao nastaviti, tako da je medij ostao na onom broju zaposlenih koje je korisnik uneo pre nego što je kliknuo „snimi“. Da bi se ovo ispravilo, bilo je potrebno da se, opet, administrator javi i prebriše sve ranije uneto. A to se, opet, nije danima dešavalo. Kao da ovo nije dovoljno, za medije koji nisu imali zaposlene nije postojala opcija da se to navede, nego je korisnik morao da ima najmanje jedan unos, makar u njemu napisao broj 0, pa je ove podatke sistem kasnije računao kao da medij ima jednog zaposlenog jer je „imao jedan unos“. To je dovodilo u zabludu članove komsija koji su ocenjivali projekte i prouzrokovalo je netačne podatke o kapacitetima medija.

U jednom trenutku učesnici u procesu projektnog sufinansiranja susreli su se i sa problemom tumačenja poslednjeg roka za prijavljivanje projekata ili kandidata za komisije. Tako na primer, za konkurs MIT-a, navedeni rok za predlaganje članova komisije - 3.3.2025. u 00:00, znači i ceo taj dan, dok je u slučaju Opštine Dimitrovgrad, rok 24.2.2025 u 00:00 nije obuhvatio i ovaj datum, već su prijave zatvorene dan pre, u 23:59. Ova nepravilnost je, nakon nekoliko apela novinarskih i medijskih udruženja, ispravljena.

Osim pojedinačno, novinarska i medijska udruženja su i zajednički reagovala na nepravilnosti i zloupotrebe. Tako su u aprilu Udruženje novinara Srbije (UNS), Asocijacija nezavisnih elektronskih medija (ANEM) i Poslovno udruženje Lokal Pres (PU „Lokal pres“) izrazili zabrinutost i nezadovoljstvo radom JIS-a¹⁶.

UNS, ANEM i PU "Lokal pres" naveli su tada su „uočili u brojne nepravilnosti u radu ove platforme i istakli da su ovakve pojave nedopustive, da predstavljaju kršenje zakona i ozbiljno umanjuju poverenje novinara i medija u ionako narušen sistem projektnog sufinansiranja medija“.

¹⁶ Saopštenje UNS-a, ANEM-a i Lokal presa, <https://www.uns.org.rs/saopstenja/172117/uns-anem-i-lokal-pres-mit-da-objasni-nelogicnosti-u-radu-jis-a-i-kršenje-zakona-u-oblasti-projektnog-sufinansiranja-medija-.html> , pristupljeno 4.8.2025. godine

UNS, ANEM i PU "Lokal pres" tražili su od Ministarstva informisanja i telekomunikacija (MIT) da javnosti objasni kako je došlo do kršenja zakona.

Zbog svih navedenih nepravilnosti, mediji i kandidati danima su bili „zaglavljani“ u začaranom krugu između portala koji je komplikovan i ne radi i neodgovarajuće tehničke podrške.

Telefoni novinarskih i medijskih udruženja bili su usijani pozivima članova za pomoć jer nisu mogli da se snađu ili reše problem. Međutim, i udruženjima su ruke bile vezane.

Sve je ovo veoma urušilo veru u sistem, nadu u transparentan proces i uopšte želju medijskih stručnjaka da učestvuju u ovako komplikovanom i tehnički loše osmišljenom procesu. A to, opet, ide na uštrb javnog interesa i pravične raspodele budžetskog novca.

Raspisani konkursi u 2025. godini

Ove godine konkurse za projekte proizvodnje medijskih sadržaja u oblasti javnog informisanja raspisalo je 148 jedinica lokalne samouprave, dok jedino Surdulica nije. **Od 148 opština i gradova koji su raspisali konkurse, njih 17 je to uradilo nakon zakonskog roka, odnosno 1. marta 2025. godine.**

Konkurse nije raspisalo ni 15 od 17 beogradskih gradskih opština, kao ni tri od četiri niške. Gradske opštine, podsetimo, nemaju obavezu raspisivanja medijskih konkursa. Ipak, ove godine su to uradili Lazarevac, Obrenovac i niška gradska opština Medijana.

Kako je MIT naveo u svom saopštenju¹⁷, a tadašnji ministar Ristić se u svojim medijskim nastupima time hvalio kao svojim uspehom, sve opštine i gradovi u 2025. godini raspisale su medijske konkurse. I pored ove tvrdnje, autorka ove analize nije uspela da pronađe konkurs opštine Surdulica za 2025. godinu ni u JIS-u, ni na sajtu ove opštine.

Ministarstvo informisanja i telekomunikacija ove godine raspisalo je devet konkursa. Konkurs za sufinansiranje projekata proizvodnje medijskih sadržaja za štampane medije i servise novinskih agencija, Konkurs za sufinansiranje projekata proizvodnje medijskih sadržaja za radio, Konkurs za sufinansiranje projekata proizvodnje medijskih sadržaja za televizije, Konkurs za sufinansiranje projekata proizvodnje medijskih sadržaja za internet medije, Konkurs za sufinansiranje projekata proizvodnje medijskih sadržaja na jezicima nacionalnih manjina, Konkurs za sufinansiranje projekata proizvodnje medijskih sadržaja namenjenih pripadnicima srpskog naroda u zemljama regiona, Konkurs za sufinansiranje

¹⁷ MIT, <https://mit.gov.rs/vest/16218/svi-organi-vlasti-raspisali-konkurse-u-oblasti-javnog-informisanja.php>, pristupljeno 4. 8. 2025. godine

projekata proizvodnje medijskih sadržaja namenjenih osobama sa invaliditetom, Konkurs za sufinansiranje projekata proizvodnje medijskih sadržaja koji se realizuju putem elektronskih medija čiji izdavači imaju sedište na teritoriji Pokrajine Kosovo i Metohija i Konkurs za sufinansiranje projekata stručne edukacije, unapređenja profesionalnih i etičkih standarda i istraživanja u oblasti javnog informisanja.

Pokrajinski sekretarijat za kulturu, javno informisanje i odnose sa verskim zajednicama raspisao je i ove godine dva konkursa – za proizvodnju medijskih sadržaja i za unapređenje profesionalnih standarda.

Za konkurse za sufinansiranje medijskih projekata na nacionalnom, pokrajinskom i lokalnom nivou 2025. godine opredeljeno je ukupno 1.714.218.500 dinara.

Po evidenciji koja je dostupna na platformi Jedinstvenog informacionog sistema za sprovođenje i praćenje sufinansiranja projekata u oblasti javnog informisanja (JIS), 17 lokalnih samouprava raspisala je konkurse za projektno sufinansiranje medija nakon zakonskog roka, odnosno 1. marta.

Prema podacima u JIS-u, Arandelovac, Batočina, Prokuplje, Rača, Svilajnac, Topola, Čuprija, Crna Trava, Ada, Alibunar, Vrbas, Zrenjanin, Kovačica, Mali Idoš, Ruma, Gadžin Han i Sjenica raspisale su konkurse nakon roka koji je predviđen zakonom.

Nakon isteka roka za raspisivanje konkursa, u saopštenju objavljenom 11. marta ove godine¹⁸, ANEM je podsetio da je Ministarstvo informisanja i telekomunikacija u obavezi da pokrene prekršajne postupke protiv lokalnih samouprava koje još uvek nisu raspisale javne konkurse za ostvarivanje javnog interesa u oblasti javnog informisanja.

“Uvidom u Jedinstvenu informacionu platformu Ministarstva informisanja i telekomunikacija, jasno je da deset dana nakon proteka zakonskog roka, niz jedinica lokalne samouprave još uvek nije raspisalo konkurse za sufinansiranje projekata u oblasti javnog informisanja. Asocijacija nezavisnih elektronskih medija (ANEM) očekuje da Ministarstvo informisanja i telekomunikacija i ministar Dejan Ristić odmah pokrenu prekršajni postupak protiv svih lokalnih samouprava koje se ne pridržavaju odredbi Zakona o javnom informisanju i medijima”, naveo je ANEM.

¹⁸ ANEM, <https://anem.org.rs/sr/strane/ministarstvo-informisanja-i-telekomunikacija-je-u-obavezi-da-pokrene-prekršajne-postupke-protiv-lokalnih-samouprava>, pristupljeno 15. 8. 2025. godine

Ova Asocijacija podsetila je da je do kašnjenja u raspisivanju konkursa u brojnim lokalnim samoupravama došlo prošle godine, ali da Ministarstvo informisanja i telekomunikacija, i pored najave da će to učiniti, nije prekršajno kaznilo odgovorna lica u pomenutim organima javne vlasti.

Ministarstvo informisanja i telekomunikacija (MIT) 18. marta je na svom sajtu objavilo da je podnelo zahteve za pokretanje prekršajnog postupka protiv odgovornih lica u lokalnim samoupravama koje nisu u roku raspisale konkurse, odnosno da je za lokalne samouprave na teritoriji AP Vojvodina, uputilo inicijativu Pokrajinskom sekretarijatu za kulturu i javno informisanje da pokrene postupke.

Kako je navedeno u njihovom saopštenju, MIT je podneo zahteve za pokretanje prekršajnog postupka i u lokalnim samoupravama koje uopšte do tog trenutka nisu raspisale konkurse. To su opštine Novi Bečej, Žitorađa i Tutin.

Grad Novi Sad takođe do tada nije raspisao konkurs za sufinansiranje medija, a MIT protiv nadležnih u Novom Sadu nije podneo zahtev za pokretanje prekršajnog postupka, jer se, piše u saopštenju MIT-a, Novi Sad do trenutka objavljivanja njihovog saopštenja nalazio u privremenom režimu finansiranja.

Kao što je ranije navedeno, i Opština Surdulica nije objavila javni konkurs za medijske projekte za ovu godinu, iako je MIT nije naveo u saopštenju.

Naime, ova opština se nalazi u JIS-u u delu gde su javni pozivi organa koji su raspisali konkurse za sufinansiranje medijskih projekata za ovu godinu, ali u zvaničnom konkursu ove opštine piše da je to javni poziv za 2024. godinu.

Podsetimo, prethodna, 2024. godina bila je prva godina kada su sve jedinice lokalne samouprave raspisale medijske konkurse.

Ni ove godine, iako projektno sufinansiranje postoji deceniju, nisu izostali pokušaji pojedinih lokalnih samouprava da, mimo Zakona, sami određuju kriterijume za učešće na konkursima ili odlučuju o raspodeli sredstava mimo već donetog predloga komisije o raspodeli sredstava.

Interesantan je primer opštine Despotovac, čiji je predsednik poništio konkurs jer se, kako je naveo u obrazloženju, većina prispelih projekata odnosi na portale, „a stanovništvo Despotovca je starije životne dobi i ne informiše se na portalima“.

UNS je tada podsetio predsednika opštine Despotovac da Zakon o javnom informisanju i medijima (ZJIM) jasno propisuje ko ima pravo učešća na konkursu i tražio od njega da ne diskriminiše medije, već da sprovede Zakon i novac raspodeli u skladu sa obrazloženim predlogom komisije¹⁹.

Opština Čuprija isključila je iz mogućnosti prijavljivanja na konkurs medije čiji su osnivači organizacije civilnog društva. I ovog puta UNS je reagovao, tražeći da se konkurs poništi jer po ZJIM pravo učešća na konkursu imaju sva pravna lica i preduzetnici pod uslovom da su upisani u Registar medija ili Evidenciju proizvođača medijskih sadržaja²⁰. Opština Čuprija nakon toga prihvatila je i vratila u konkurenciju prijavu portala „Glas Pomoravlja Info“, medij organizacije civilnog društva, na konkurs za sufinansiranje projekata proizvodnje medijskih sadržaja.

Brojni su primeri opština i gradova koje su tokom čitavog projektnog ciklusa sa zakašnjenjem objavljivale konkursnu dokumentaciju. Karakterističan je primer opštine Mionica koja ni u trenutku pisanja ove analize (sredina avgusta, prim. aut.), iako je raspisala konkurs, nije objavila tekst konkursa u JIS-u, ali ni na sajtu opštine.

Inače, Asocijacija nezavisnih elektronskih medija objavila je javnu onlajn bazu svih raspisanih konkursa za projektno sufinansiranje medijskih sadržaja od javnog interesa u Srbiji za tekuću godinu na svim nivoima uprava²¹.

U bazi na sajtu ANEM-a dostupni su svi podaci i dokumentacija za 174 konkursa koja su u ovoj godini raspisali Ministarstvo informisanja i telekomunikacija, autonomna pokrajina Vojvodina i lokalne samouprave.

U okviru ove pretražive platforme dostupna je i arhivirana sva dokumentacija koja je objavljena do sada na Jedinstvenom informacionom sistemu (JIS) Ministarstva informisanja i telekomunikacija za svaki konkurs – odluke i rešenja o raspisivanju konkursa, o iznosu i raspodeli sredstava, imenovanjima komisija za ocenjivanje projekata, rang liste medijskih projekata i ostali relevantni dokumenti. Baza je pretraživa po nazivu konkursa i po izvoru, odnosno po nazivu tela koje je raspisalo konkurs.

¹⁹ Saopštenje UNS-a <https://www.uns.org.rs/saopstenja/174673/uns-predsednik-opstine-despotovac-nezakonito-ponistio-medijski-konkurs.html> , pristupljeno 10. 8. 2025. godine

²⁰ Saopštenje UNS-a <https://www.uns.org.rs/saopstenja/173185/uns-ponistiti-medijski-konkurs-opstine-cuprija-zbog-diskvalifikacije-medija-civilnog-sektora.html>, pristupljeno 10. 8. 2025. godine

²¹ ANEM; <https://anem.org.rs/sr/strane/anem-baza-kompletna-dokumentacija-svih-konkursa-za-sufinansiranje-medijskih-projekata> , pristupljeno 15. 8. 2025. godine

Baza se redovno ažurira novim konkursima, podacima i dokumentacijom, u skladu s objavama na zvaničnoj platformi ministarstva JIS.

“Cilj kreiranja baze je unapređenje transparentnosti procesa projektnog sufinansiranja medijskih sadržaja u Srbiji, imajući u vidu da se obavezna dokumentacija ne objavljuje redovno i ažurno na sajtovima onih koji raspisuju konkurse, da je otežan a često i nemoguć pristup važnoj arhiviranoj dokumentaciji koja će sada biti u ANEM bazi”, navela je ova Asocijacija.

Izbor članova komisija

Izbor članova komisija za ocenu medijskih projekata jedan je od najvažnijih segmenata procesa projektnog sufinansiranja. Zakonski odabir stručne komisije od najveće je važnosti kako bi proces ocene projekata, a samim tim i raspodele sredstava, protekao u skladu sa Zakonom i zakonski definisanim merilima i kriterijumima.

Uvođenje centralizovanog načina bodovanja kandidata i njihove stručnosti trebalo je da ovaj segment dodatno unapredi i oslobodi proizvoljnosti u sastavu komisija, protekcije i sastava komisije suprotno zakonu.

Idejom o uvođenjem transparentnog dodeljivanja poena članovima komisije, novinarska i medijska zajednica želela je da zaustavi praksu zloupotreba u ovom segmentu procesa, ali se to, i pored uloženog truda, nije dogodilo. Štaviše, način bodovanja predviđen novim Pravilnikom doveo je do novih problema – velikog broja komisija sa istim ili sličnim sastavom, ali i imenovanjem istih članova komisija u više od 50 na ovaj način konstituisanih tela.

Po podacima kojima raspolaže UNS (1. avgust, prim.aut.), a dobijenim uvidom u JIS, Profesionalno udruženje novinara Srbije (PROUNS) prednjači po broju lokalnih samouprava u kojima ima svoje predstavnike kao članove komisije za ocenjivanje medijskih projekata. PROUNS je 1. avgusta imao svoje predstavnike u čak 53 gradova/opština od 142 do tada formiranih tela za odlučivanje o projektima, što je više od trećine.

Društvo novinara Vojvodine (DNV) je, sa 45, odmah iza PROUNS-a po broju lokalnih samouprava u kojima ima svoje predstavnike u komisijama.

PROUNS i DNV prednjače i po broju članova u komisijama na konkursima Ministarstva informisanja i telekomunikacija (MIT). Oba udruženja imala su članove u pet od ukupno devet konkursa koje je MIT raspisao.

Od toga, oba udruženja imaju predstavnike u četiri ista konkursa MIT-a – za sufinansiranje projekata proizvodnje medijskih sadržaja na jezicima nacionalnih manjina, proizvodnje medijskih sadržaja na radiju, za štampane medije i servise novinskih agencija i medijskih sadržaja koji se realizuju putem elektronskih medija čiji izdavači imaju sedišta na teritoriji AP Kosova i Metohije.

Interesantan je podatak da, na primer, kandidati Slavoljub Ristić (sa 23 komisije u kojima je član) i Miodrag Popov (17) odlučuju u 40, od pomenutih 53 lokalnih samouprava u kojima PROUNS ima članove komisije, a čiji su oni predstavnici.

Centar za medijsku kulturu i obrazovanje ima 35 članova u komisijama širom Srbije. Od toga, kandidat Miodrag Miljković imenovan je u njih 27.

Samostalni medijski stručnjaci Branimir Grulović i Branislav Sančanin do avgusta imenovani su bili u ukupno 110 od 87 tada formiranih komisija za sufinansiranje medijskih projekata - Grulović u čak 64 komisije, Sančanin u 46.

Kako bi slika bila jasnija, mora se istaći podatak da su svi ostali samostalni medijski stručnjaci koji su imenovani u komisije ove godine, njih četrnaestoro, raspoređeni u preostalih 40 do tada formiranih komisija.

Inače, od maksimalnih 100 bodova koje kandidat može da ostvari, Grulović ima 98, a Sančanin svih 100.

Samo tri kandidata od 169 prijavljenih u JIS ove godine, među kojima su medijski stručnjak Branislav Sančanin, kandidat Profesionalnog udruženja novinara Srbije (PROUNS) Miodrag Popov i predstavnica Društva novinara Vojvodine (DNV) Biljana Ratković Njagovan imaju maksimalan broj bodova. Nakon njih slede Branimir Grulović i predstavnica DNV-a Jelena Dopuđ sa 98 poena.

UNS je do 1. avgusta svoje predstavnike imao u 39 komisija, Asocijacija radio-televizija Srbije 37, RAB u 25, Comnet u 14, Udruženje sportskih novinara Beograda u 13, Udruženje medija i medijskih radnika u 11, Medijska zajednica Srbije u 10, Društvo novinara Niša i Lokal press u po jednoj.

Kada je reč o kandidatima udruženja najzastupljenijim u komisijama, osim navedenih, u velikom broju komisija odabran je predstavnik RAB-a Miloš Rajković (u 21 od 25 komisija u kojima je RAB imao svoje predstavnike), Jelena Dopuđ, predstavnica DNV-a koja je imenovana u 8 komisija, Dragana Stefanović iz Asocijacije radio-televizija Srbije koja je bila

član 17 od 37 komisija u kojima je ova asocijacija imala predstavnike i Aleksandar Simić, jedini kandidat Udruženja sportskih novinara Beograda koji je bio u svih 17 komisija u kojima je bilo predstavnika ovog udruženja.

Kada je reč o spornim sastavima komisija, analizirajući formirane komisije UNS je zabeležio²² da su u opštini Čičevac oba kandidata novinarskih udruženja imenovana na predlog Udruženja radio stanica „RAB Srbija“ (Miloš Rajković i Nevena Azinović), što nije dozvoljeno ni Pravilnikom, niti je novinarskim i medijskim udruženjima koja predlažu kandidate u JIS-u tehnički dozvoljeno da na jedan konkurs predlože dva kandidata.

Već je istaknuto da je kandidat Miloš Rajković u komisijama u Obrenovcu i Novom Pazaru imenovan kao član Udruženja radio stanica RAB Srbija (RAB), dok je u opštini Babušnica u komisiju izabran kao medijska stručnjak.

Miloš Rajković je, kako je ranije navedeno, i u svojoj biografiji, koja je objavljena na sajtu MIT-a, naveo da se prijavljuje kao samostalni kandidat, dok je i u konačnoj listi kandidata koju je objavio MIT, naveden kao „predstavnik RAB-a“.

Kao treći član komisije u Čičevcu izabran je samostalni kandidat Saša Kokalj. Za njega su takođe UNS, NUNS, ANEM i PU "Lokal press" već pisali da je u obrascu za prijavu, na mestu gde se obeležava da li se u JIS prijavljuje samostalno ili kao kandidat novinarskog i medijskog udruženja, obeležio oba, što nije u skladu sa ZJIM.

Po ZJIM, u komisiji za sufinansiranje medijskih projekata većina članova mora da bude imenovana na predlog novinarskih i medijskih udruženja, ukoliko takav postoji.

Ipak, utvrdio je UNS, opština Malo Crniće, kao i Petrovac na Mlavi imaju dva medijska stručnjaka, a u obrazloženju rešenja o formiranju komisija u ovim opštinama nije navedeno da li je za učešće u komisiji bilo dovoljno predloga novinarskih i medijskih udruženja.

Dva nezavisna medijska stručnjaka u komisiji ima i Senta, ali je u Rešenju o formiranju komisije u ovoj opštini navedeno da se na poziv za predlaganje članova komisije prijavio samo jedan kandidat novinarskih i medijskih udruženja.

²² UNS, <https://www.uns.org.rs/desk/UNS-news/174003/medijski-strucnjaci-na-zadatku-branimir-grulovic-i-branislav-sancanin-u-67-od-87-do-sada-formiranih-komisija-za-sufinanciranje-medijskih-projekata.html>, pristupljeno 10. avgusta 2025. godine

Zloupotrebe procesa projektnog sufinansiranja i problematična raspodela sredstava

Ako se uzme u obzir navedeni izbor članova komisija, može se odmah naslutiti i u kom pravcu je tekla raspodela budžetskog novca. Trend iz prethodnih godina, na koji su relevantna novinarska i medijska udruženja godinama unazad upozoravala, nastavio se i ove godine. Miljenici konkursnih komisija, provladini mediji, tabloidi koji kontinuirano krše novinarski Kodeks i dalje su među medijima koji su dobili najviše novca građana.

Ove godine, nažalost, ovakav trend pratilo je i nadležno Ministarstvo informisanja i telekomunikacija. Dok je prvih godina sprovođenja projektnog sufinansiranja nadležno ministarstvo bilo svetli primer kako ovaj proces treba da se odvija, ove godine, a i prethodne godine, za vreme mandata Dejana Ristića, svedoci smo da je i raspodela novca na konkursima MIT-a bila, u najmanju ruku problematična.

Do 26. avgusta 2025. godine, kada je pisana ova analiza, prema istraživanju koje je sprovedla Asocijacija nezavisnih elektronskih medija (ANEM), od ukupno 174 raspisana konkursa za sufinansiranje medijskog sadržaja u Srbiji 16 lokalnih samouprava nije dodelilo sredstva namenjena medijima²³.

U svojoj analizi ANEM je naveo da iako su rokovi za dostavljanje medijskih projekata bili do kraja marta, a komisije za ocenjivanje imenovane, novac još uvek nije raspodeljen u Surdulici, Odžacima, Staroj Pazovi, Žabarima, Novom Kneževcu, Čačku, Preševu, Žitorađi i Tutinu.

Važno je napomenuti da je u svojoj analizi ANEM je računao i naveo i slučaj Surdulice, koja nije raspisala konkurs za 2025. godinu već je u JIS-u kao jedini konkurs ove opštine objavljen konkurs iz 2024. godine (za 2024. godinu).

U Vrbasu i Gadžinom Hanu, iako je takođe davno istekao rok za medijske prijave, još uvek nisu izabrane ni komisije koje bi ocenjivale projekte. U Bujanovcu, do 13. avgusta, komisija je završila svoj deo posla, objavljen je predlog raspodele sredstava, koji je odbačen jer je opštinsko veće u međuvremenu napravilo rebalans budžeta.

Sjenica i Novi Sad su raspisali nove konkurse na kojima je rok za predaju projekata istekao u junu, te proces još traje. U Sjenici je formirana komisija dok u Novom Sadu, za dva konkursa, još nema ni formiranih komisija. Isto tako, u Despotovcu, na novom konkursu, rok za prijave

²³ ANEM, [Još 19 lokalnih samouprava nije dodelilo sredstva na medijskim konkursima](#), pristupljeno 13. 8. 2025. godine

je prošao 10. jula, ali iako postoji komisija sredstva još nisu dodeljena medijima. Na jednom od dva konkursa u Šapcu, onom za internet portale, rok za dostavljanje projekata bio je do 31. jula, te samim tim još nema ni komisije.

Opština Lazarevac, naveo je ANEM²⁴, je obustavila 1. avgusta ceo konkursni proces, pa se čeka eventualna odluka o raspisivanju novog.

Kada je reč o raspodeli sredstava na konkurima MIT-a značajno je ovde istaći da su mediji Radoice Milosavljevića i Slavka Stijakovića dobili trećinu od 60 miliona dinara raspodeljenih na ovogodišnjem konkursu za sufinansiranje projekata proizvodnje medijskih sadržaja na jezicima nacionalnih manjina, pisala je Cenzolovka²⁵.

Većina ovih medija izveštava na srpskom jeziku, mimo sadržaja koje proizvode projektno. U isto vreme, mediji koji kontinuirano proizvode medijske sadržaje na jezicima nacionalnih manjina i bave se problemima ovih zajednica dobili su samo neznatni „deo kolača“.

“Slavko Stijaković, bivši oficir JNA, dobio je najviše novca na ovom konkursu. Njegova SS Turistička televizija 1961 d.o.o. je sa mrežom portala registrovanih širom Srbije samo na ovom konkursu dobila oko osam miliona dinara. Još 2,6 miliona dinara dobili su RTV Fruška gora, Gradska televizija M i Radio Breg Titel, u kojima je Stijaković suvlasnik zajedno sa Aleksandrom Milutinovićem”, pisala je Cenzolovka.

U isto vreme, Milutinovićeve MAY media doo dobila je dodatnih 800.000 dinara za produkciju emisija na romskom jeziku, koja će biti emitovana na RTV Bosphorus iz Aleksinca, takođe u njegovom vlasništvu.

Aleksandar Milutinović je, inače, kako je navela Cenzolovka, i direktor televizije SOS kanal plus, čiji je vlasnik kruševački biznismen Radoica Milosavljević. Mreža Milosavljevićevih medija na ovom konkursu dobila je 10 miliona dinara. Najviše novca Milosavljeviću donela je Radio-televizija Kruševac – 2,5 miliona dinara za dva projekta. SOS kanal plus, takođe za dva projekta, doneo je Milosavljeviću još 2,2 miliona dinara.

²⁴ ANEM, [Još 19 lokalnih samouprava nije dodelilo sredstva na medijskim konkursima](#), pristupljeno 13. 8. 2025. godine

²⁵ Cenzolovka, <https://www.cenzolovka.rs/drzava-i-mediji/ministarstvo-milione-namenjene-informisanju-nacionalnih-manjina-dalo-medijima-milosavljevica-i-stijakovica/>, pristupljeno 13. 8. 2025. godine

Novac su na konkursu dobili i Milosavljevićeve mediji - Santos commerce doo Zrenjanin (1,2 miliona), RTV Leskovac (milion) i Kanal M Paraćin (900.000). Po 800.000 dobili su projekti TV Pirot i RTV Caribrod, dok je RTV Brus dobio 600.000.

Značajan iznos na ovom konkursu dobili su i mediji u vlasništvu članova porodice aktuelnog ministra odbrane Bratislava Gašića. Zona plus iz Niša u vlasništvu Gašićevog sina je za dva projekta dobila 2,7 miliona dinara, a ADD Production za emisije na kruševačkoj TV Plus, čiji je vlasnik stariji Gašićev sin, 700.000 dinara.

Novac na konkursu dobile su i televizije u vlasništvu Zorana Veličkovića iz Vranja, zatim njemu konkurentska Vranjska plus, te Medija centar Kovačica, RTV Stara Pazova, Sremske novine...

U komisiji na ovom konkursu bili su Sandra Iršević na predlog Udruženja novinara Srbije, Petar Njaradi na predlog Društva novinara Vojvodine, Slavoljub Ristić iz Profesionalnog udruženja novinara Srbije, i medijski stručnjaci koji su se samostalno prijavili – Branimir Grulović i Mira Lolić Močević.

Ono što je interesantno istaći, a o čemu je takođe izveštavala Cenzolovka, od njih petoro, ako je suditi po navodima iz biografija koje su podneli Ministarstvu informisanja i telekomunikacija, za troje postoji sumnja da su u sukobu interesa, jer su koliko prošle godine bili angažovani kod pojedinih učesnika konkursa kao autori ili realizatori projekata.

„Tako je iskustvo u pisanju projekata člana komisije Slavoljuba Ristića direktno vezano za Zonu plus. Naime, svi projekti čiji je bio autor a koje je naveo u svojoj biografiji, pisani su za nišku televiziju u vlasništvu Nikole Gašića. Biljana Lolić Močević je pak u svojoj biografiji izlistala projekte pisane za portale u vlasništvu SS Turistička televizija Slavoljuba Stijakovića, kao što su Peto tri 1941, Vidik sa Cera i Tvrđava 1780. Branimir Grulović je pak sve projekte pisao za Radio Fruška gora, čiji su suvlasnici Slavko Stijaković i Aleksandar Milutinović“, pisala je Cenzolovka.

Ranije pomenuti Slavko Stijaković i na konkursu za proizvodnju medijskih sadržaja za televizije i radio stanice sa svojom mrežom medija dobio je ukupno 5.030.000 dinara.

Od 78 projekata za informisanje putem internet medija na konkursu MIT-a, 11 će realizovati portalu u neposrednom ili posrednom vlasništvu Stijakovićeve firme SS Turistička televizija 1961 doo, odlučila je komisija.

SS Turistička televizija 1961 doo je, naime, vlasnik firmi Tvrđava 1780 doo Novi Sad, Vidik sa Cera doo Loznica, Naše trube doo Čačak, Portal Ramonda 1874 doo Niš, Portal Skadarlija 1854

doo Beograd, Privredno društvo Vojvoda 1914 Valjevo, Heroji Morave doo Jagodina, Portal Toplica doo Prokuplje, Portal voz doo Leskovac, Palvinac doo Smederevo i Zlatni vir doo Bor. Svaka od njih je za realizaciju projekata na istoimenim portalima dobila po 500.000 dinara. Tako su Stijkovićeve firme na konkursu za internet medije dobili 5.500.000 dinara, što je 11,7 odsto ukupnog budžeta na ovom konkursu²⁶.

Kada je reč o konkursu MIT-a za internet medije, od 306 projekata podržano je svega 78, dok je preostalih 228 odbijeno.

Ukupno najviše novca, za četiri projekta dobila je Violeta Jovanov Peštanac, čak 3.6 miliona dinara. Tri projekta Peštanac je prijavila kao zastupnica udruženja iz Pančeva — „Oblak“ (dva projekta) i jedan za udruženje „Drugi Novi Centar“. Četvrti je podnela kao vlasnica PR agencije „Globalmedia“. Udruženje „Oblak“, čiji je zastupnik Violeta Peštanac, dobilo je i dodatnih 900.000 dinara na konkursu Ministarstva za unapređenje profesionalnih i etičkih standarda. To znači da je samo na konkursima MIT-a u 2025. godini, Peštanac ukupno dodeljeno 4,5 miliona dinara.

UNS je ove godine, sa svojim ogrankom na Kosovu i Metohiji (DNKiM) pozvao tada tek imenovanog ministra informisanja i telekomunikacija Borisa Bratinu da, pre nego što bude isplaćen novac za projekte koji je odobrila komisija na konkursu za Kosovo i Metohiju, proveriti da li pojedini mediji kojima su dodeljena sredstva uopšte proizvode medijski sadržaj, kao i kojim medijima je uskraćeno sufinansiranje²⁷.

Važno je ovde istaći da su ovogodišnji konkursi MIT-a sprovedeni, a rešenja o raspodeli sredstava potpisana dok je ministar informisanja i telekomunikacija bio Dejan Ristić. U vremenskom periodu od objavljivanja rešenja i saopštenja UNS-a, do isplate sredstava došlo je do promene na čelu MIT-a, kada je Dejana Ristića na tom mestu zamenio Boris Bratina.

Uvidom u rezultate konkursa, naveo je UNS, uočljivo je da su odbijeni projekti dve uspešne medijske kuće sa Kosova i Metohije koje rade od 2000. godine i cenjene su zbog svog profesionalnog izveštavanja, a da su značajna sredstva dodeljena organizacijama koje nisu poznate medijskoj zajednici na Kosovu i Metohiji.

²⁶ Cenolovka, <https://www.cenolovka.rs/drzava-i-mediji/sampion-medijskih-konkursa-za-medije-bivseg-oficira-jna-samo-od-ministarstva-informisanja-vise-od-200-000-evra/>, pristupljeno 13. 8. 2025. godine

²⁷ UNS saopštenje, <https://www.uns.org.rs/saopstenja/173309/uns-ministar-bratina-da-pre-isplate-proveri-kome-je-novac-dodeljen-na-medijskom-konkursu-za-kim.html>, pristupljeno 13. 8. 2025. godine

Inače, 20 miliona dinara, koliki je budžet konkursa za elektronske medije na Kosovu i Metohiji, ostalo je neraspoređeno 1.459.200 dinara predviđenih za medije čiji su izdavači nevladine organizacije, a projekata tih medija bilo je na konkursu.

UNS je tada istakao i da je iz zapisnika vidljivo da sporne odluke o raspodeli sredstava nisu bile jednoglasne, već da se jedan član komisije svakoj od njih protivio. Ipak, gotovo nijedna njegova primedba nije usvojena.

Mediji koji se još izdvajaju po ukupnom iznosu novca koji su dobili do kraja avgusta ove godine su novosadski Dnevnik Vojvodina Press, Novosadska TV i Radio-televizija Pančevo.

Izdavač Dnevnik Vojvodina Press dobio je ukupno oko 25.073.000 dinara. U ovaj iznos ulaze i dva projekta koje sufinansira MIT, četiri Pokrajinski sekretarijat i projekti u sedam lokalnih samouprava. Na republičkom nivou dodeljeno im je 700.000 za internet i pet miliona za štampane medije, dok su u Pokrajini dobili za četiri projekta – za dva po četiri miliona, jedan pet miliona i jedan 3,5 miliona dinara²⁸.

Dva projekta “Dnevnika” će biti sufinansirana putem konkursa u Sremskoj Mitrovici – sa po 200.000 i 800.000 dinara, dok će od Bačke Topole dobiti 100.000, Pančeva 300.000, Kovina 82.000, Kanjiže 300.000, Indije 250.000 dinara i Malog Idoša 750.000.

Novosadska TV po rešenjima objavljenim do kraja jula ove godine ukupno je na konkursima dobila 15.390.000 dinara. Na konkursu MIT-a za internet medije ovom mediju je dodeljeno 900.000, a za televizije dva puta po dva miliona. U AP Vojvodina podržana su dva projekta ove televizije za koja su im dodeljena sredstva u iznosima od po tri i dva miliona dinara. Novac su dobili i na konkursima osam lokalnih samouprava, odnosno u Sremskoj Mitrovici (500.000 i 1.000.000), Temerinu (400.000), Senti (540.000), Titelu (200.000), Kanjiži (600.000), Kuli (2.050.000) i Adi (200.000).

Među rekorderima iz Vojvodine je i provladina RTV Pančevo kome je do sada podržano ukupno 18 projekata u vrednosti od 11.138.000 dinara. Od Ministarstva informisanja i telekomunikacija dodeljeno im je 600.000 za internet i dva puta po 1,5 milion za televiziju, a od Pokrajine 900.000 i 820.000 dinara.

Projekte RTV Pančevo podržalo je do sada i 13 lokalnih samouprava. Najviše sredstava dobijaju od Kule i Kovačice – po 950.000 dinara, potom od Pančeva 600.000, Sremske Mitrovice i Vršca

²⁸ Javni servis, Cenzolovka <https://www.cenzolovka.rs/drzava-i-mediji/rekorderi-u-vojvodini-dnevniku-novosadskoj-tv-i-rtv-pancevo-desetine-miliona-za-projekte/> , pristupljeno 13. 8. 2025. godine

po 500.000, Bele Crkve, Plandišta, Opova, Kovina i Zrenjanina po 380.000. Među lokalnim samouprava koje su podržale finansijski projekte ovog medija su i Sečanj (48.000), Čoka (90.000), Alibunar (280.000)²⁹.

„Večernje novosti“ su ove godine na do 26. avgusta završenim konkursima za projektno sufinansiranje medijskog sadržaja dobile ukupno 12.300.050 dinara, za štampano izdanje i portal. Ovaj medij, inače, poznat je po tome što konkuriše na gotovo svim konkursima - na svim nivoima vlasti. Novosti su do sada dobile sredstva na konkursima 13 lokalnih samouprava u ukupnom iznosu od 10.180.050 dinara. Najviše sredstava dodeljeno im je u Beogradu, za štampano izdanje i sajt, 3.250.000 i 1.750.000, odnosno ukupno pet miliona dinara³⁰.

Na konkursu u Kragujevcu ovom mediju je pripalo milion dinara, u Malom Idošu 920.000, u Loznici 600.000, po 500.000 u Sremskoj Mitrovici i Zrenjaninu, 400.000 u Opovu, po 300.000 u Kladovu i Boru, a po 200.000 u Lapovu i Velikoj Plani. U Trsteniku su na konkursu „Večernje novosti“ dobile 210.500 dinara, dok im je u Rekovcu dodeljeno 50.000 dinara. Isti medij dobio je na konkursima Ministarstva informisanja i telekomunikacija za internet medije 500.000, za teme o osobama s invaliditetom još 500.000 dinara, a za štampane medije 1.120.000 dinara.

Važno je istaći da je, prema podacima Saveta za štampu, u prethodnih 13 meseci Komisija za žalbe ovog samoregulatornog tela donela odluke o prekršajima Kodeksa novinara Srbije na portalu Novosti.rs na osnovu 15 pristiglih žalbi, kao i jednu odluku o prekršaju u štampanom izdanju Večernjih novosti.

Iako se prilikom bodovanja projekata ne uzimaju u obzir podaci redovnog monitoringa kršenja kodeksa Saveta za štampu, treba podsetiti da su „Večernje novosti“ u drugoj polovini 2024. godine, u svom štampanom izdanju, načinile čak 549 prekršaja u 443 teksta³¹.

U Beogradu i ove godine situacija sa raspodelom sredstava slična je kao i prethodnih. Grad Beograd je u 2025 godini, osim pomenutim Novostima, novac dodelio tabloidu Informer, za štampano izdanje, portal i televiziju - ukupno 10,5 miliona dinara, a redakciji tabloida „Alo“ pet miliona.

²⁹ Javni servis, <https://www.cenzolovka.rs/drzava-i-mediji/rekorderi-u-vojvodini-dnevniku-novosadskoj-tv-i-rtv-pancevo-desetine-miliona-za-projekte/>, pristupljeno 13. 8. 2025. godine

³⁰ ANEM, <https://www.cenzolovka.rs/drzava-i-mediji/vecernjim-novostima-vise-od-11-miliona-dinara-uprkos-krsenju-kodeksa-novinara-srbije/>, pristupljeno 13. 8. 2025. godine

³¹ ANEM, <https://www.cenzolovka.rs/drzava-i-mediji/vecernjim-novostima-vise-od-11-miliona-dinara-uprkos-krsenju-kodeksa-novinara-srbije/>, pristupljeno 13. 8. 2025. godine

I ovi tabloidi poznati su po velikom broju prekršaja Kodeksa novinara i novinarki Srbije koje svake godine beleži Komisija za žalbe Saveta za štampu. I pored informacije o tome koliko u puta mediji kršili Kodeks, koji se nalazi u JIS-u za svaki medij koji konkuriše, i pored dodeljivanja manjeg broja poena onim medijima koji imaju prekršaje Kodeksa, jasno je da ovi mediji ipak iznalaze načine da dobiju sredstva na konkursima.

Jedan od takođe karakterističnih slučajeva je i raspodela sredstava u Novom Bečeju. Naime, komisija u ovoj lokalnoj samoupravi odlučila je da sva sredstva za 2025. godinu, od šest pristiglih projekata, budu dodeljena samo jednom mediju – firmi VTV d.o.o. iz Subotice.

ANEM, UNS, NUNS i Lokal Pres reagovala su i na ovakav način raspodele sredstava. Ova udruženja i asocijacija ukazali su u svom zajedničkom saopštenju objavljenom u julu ove godine na postojanje brojnih nepravilnosti u raspodeli sredstava širom Srbije, ali i na konkursima MIT-a.

Novinarska i medijska udruženja navela su i da konkurs u Prokuplju predstavlja drastičan primer koncentracije dodeljenih sredstava jednom mediju³².

Naime, kako su naveli, čak 95% ukupnog budžeta, odnosno 6,4 miliona dinara, dodeljeno je lokalnoj televiziji Most Net, dok je preostalih 400.000 ravnomerno raspodeljeno na četiri aplikanta – po 100.000 dinara.

Trend sniženja opredeljenih iznosa za projektno sufinansiranje od strane lokalnih samouprava primetan je i u opštini Golubac koja je ove godine izdvojila samo 100.000 dinara, što je najmanje u Srbiji, dok je maksimalan iznos po projektu u ovoj opštini bio 50.000 dinara.

Na problem s niskim iznosima ukazao je portal GMinfo koji i ove godine odbio da prihvati 100.000 dinara koje mu je dodelila opština Gornji Milanovac na konkursu za sufinansiranje medijskih projekata. Redakcija GMinfo je istakla da taj iznos nije dovoljan za kvalitetnu realizaciju projekta čija je vrednost preko milion dinara, navodeći da je odluka komisije politički motivisana i u interesu medija bliskih vlasti.

Grad Novi Pazar i ove godine najveći deo sredstava na konkursu za sufinansiranje javnog interesa u oblasti javnog informisanja dodelio je, po već oprobanoj praksi, Radio-televiziji Novi Pazar.

³² Saopštenje <https://www.uns.org.rs/saopstenja/176207/anem-uns-nuns-i-lokal-pres-neregularnost-i-netransparentnost-procesa-projektanog-sufinansiranja.html> , pristupljeno 13. 8. 2025. godine

Kragujevac je od predviđenih 12,6 miliona dinara, raspodelio 8,8 miliona, a veliki deo novca dodeli medijima koji nisu iz tog grada. Od kragujevačkih izdavača, novac su mahom dobili oni koji su nepoznati javnosti.

Na konkursu Grada Niša podeljeno više od 54 miliona dinara, od kojih su televizija i portal Zona plus, u vlasništvu porodice ministra Gašića, dobile ukupno 24 miliona, odnosno više od 44 odsto sredstava.

Ono što je ove godine u Nišu drugačije od prethodnih je činjenica da četiri medija niške porodice Radomirović, koji su od 2015, od kada se on raspisuje, dobijali više od dve trećine novca, ove godine nisu dobili ni dinara. Ovo iz razloga što su mediji porodice Radomirović ove godine za razliku od prethodnih kada su bili bliski vlasti, izveštavali sa studentskih protesta u ovom gradu i, očigledno, prestali da budu miljenici gradske vlasti.

Opština Bujanovac je 11. avgusta odlučila je da odbije predlog komisije za raspodelu sredstava na konkursu za sufinansiranje medijskih sadržaja donetog 17. juna³³. Kako se navodi u zaključku Opštinskog veća, 18. jula je urađen rebalans budžeta za 2025. godinu i sredstva namenjena medijima smanjena su sa prvobitno predviđenih tri miliona na 200.000 dinara. U zaključku se preporučuje komisiji koja je ocenjivala medijske projekte da ponovo raspodeli sredstva u skladu s tim iznosom i donese novi predlog.

Komisija koja je ocenjivala projekte je 17. juna predložila da se tri miliona raspodele tako što bi TV Info Puls Vranje dobila 280.000 dinara, RTV Bujanovac 480.000 i 280.000, Centar za demokratiju i edukaciju – Dolina 280.000, Udruženje Variacion 430.000, Udruženje Bujanovačke 380.000, a Udruženje Spek3 280.000. Među predlozima za sufinansiranje projekata bili su i portal Koštana sa 180.000, Perspektiva s 280.000 i preduzeće za proizvodnju, promet i usluge M OD Vranje sa 130.000 dinara. Članovi komisije bili su Nenad Perić, Miodrag Miljković i Slađana Tasić.

Kada se govori o raspodeli sredstava po već oprobanom receptu iz prethodnih godina, treba istaći i podatak iz ANEM-ove analize³⁴ koji pokazuje da su lokalne samouprave na jugu Srbije ove godine najviše sredstava na konkursima za projektno sufinansiranje dodelile medijima iz Vranja.

³³ ANEM, <https://anem.org.rs/sr/strane/nakon-ocena-komisije-bujanovac-smanjio-sredstva-za-medijske-konkurse-sa-tri-miliona-na-200-000> , pristupljeno 15. 8. 2025. godine

³⁴ ANEM, <https://anem.org.rs/sr/strane/rekorderi-na-jugu-srbije-dva-medija-iz-vranja-dobila-skoro-30-miliona-za-projekte> , pristupljeno 18. 8. 2025. godine

Tako je RTV Vranje dobila ukupno 14.350.000 dinara u Vranju i Trgovištu, TV Vranjska Plus 14.765.000 u Vranju, Vladičinom Hanu i Trgovištu, dok je portal Koštana dobio 800.000 u Vranju i Vladičinom Hanu.

RTV Vranje je samo u Vranju za četiri projekta dobila 13.850.000 dinara za televiziju, radio, internet portal radio-televizije i portal „Kad te muka natera“. Vlasnik ovog medija je Zoran Veličković koji jedan od vlasnika (85%) i TV Bujanovac, koja je na istom konkursu dobila 650.000 dinara.

Imajući u vidu da su ukupna sredstva za medijske projekte u ovom gradu iznosila 30 miliona dinara, samo medijima Veličkovića pripala je skoro polovina predviđenog iznosa. RTV Vranje pripalo je i 500.000 u Trgovištu, pisao je ANEM.

TV Vranjska Plus u Vranju je dobila 12.750.000 dinara za dva projekta. Vlasnik ove televizije je Marijan Stošić, a lokalni mediji prenose da je reč o mediju bliskom vladajućoj Srpskoj naprednoj stranci. Isti medij dobio je 1.615.000 dinara za dva projekta u Vladičinom Hanu i 400.000 u Trgovištu.

Portal Koštana, registrovan marta prošle godine u Vranju, za projekte je dobio po 400.000 dinara u Vranju i Vladičinom Hanu.

U Preševu još nisu dodeljena sredstva medijima za ovu godinu, dok u Surdulici još nije završen ni proces iz 2024. godine iako je komisija za ocenjivanje projekata formirana još 31. januara ove godine.

Na konkursima za projektno sufinansiranje medijskih projekata u Vranju i drugim gradovima i opštinama na jugu Srbije ne odlučuje kvalitet sadržaja na to koji mediji će dobiti sredstva, već „korumpirani sistem koji ocenjuje projekte“, smatra većina predstavnika lokalnih medija iz Vranja, Surdulice i Bujanovca, koji su u Vranju u avgustu prisustvovali dvodnevnoj obuci za pisanje medijskih projekata u organizaciji ANEM-a³⁵.

Oni su ocenili da sredstva na konkursima lokalne samouprave dobijaju ili oni za koje retko ko zna ili mediji priklonjeni vlasti.

Na radionici su istakli i komplikovane procedure za izveštavanje o projektima za koje dobijaju simbolična sredstva, te da se zbog toga često odlučuju i da ne apliciraju na konkurse.

³⁵ ANEM, <https://anem.org.rs/sr/strane/projektno-sufinansiranje-na-jugu-srbije-ne-odlucuje-kvalitet-sadrzaja-vec-korumpirani-sistem>, pristupljeno 21. 8. 2025. godine

Prema njihovim rečima, ovogodišnji proces projektnog sufinansiranja medija je najgori do sada, jer su svi koji su izveštavali o protestima ove godine „zakinuti“ – ili su dobili malo sredstava ili su odbijeni.

Iskustva kandidata relevantnih novinarskih i medijskih udruženja izabranih u komisije

ANEM je, u saradnji sa UNS-om, NUNS-om i Lokal press-om, u junu održao sastanak³⁶ ovogodišnjih i budućih kandidata za članove komisija za ocenjivanje projekata u okviru procesa projektnog sufinansiranja medijskih sadržaja, sa ciljem da čuju njihova iskustva u radu u komisijama u 2025. godini, ali i sačine preporuke za eventualne izmene regulatornog okvira i unapređenje samog procesa u narednoj godini.

Sastanku je prisustvovalo 30 učesnika – članova ovogodišnjih komisija za ocenjivanje projekata u okviru procesa projektnog sufinansiranja medijskih sadržaja, predstavnika novinarskih i medijskih udruženja (ANEM, NUNS, UNS, Lokal Press, Asocijacija medija) i Saveta za štampu.

Iako su bili pozvani na sastanak, predstavnici Ministarstva informisanja i telekomunikacija nisu se pojavili na sastanku. Ovo je važno istaći, kako bi se stekao uvid u to koliko je MIT zaista posvećen želji da se ovaj proces unapredi, a zloupotrebe onemoguće.

Učesnici su razmenili iskustva iz dosadašnjeg procesa - od prijavljivanja i komunikacije sa MIT-om i jedinicama lokalne samouprave putem Jedininstvenog informacionog sistema (JIS), do rada u samim komisijama.

Kroz diskusiju mapirani su brojni izazovi i problemi, naveo je ANEM, među kojima se ističu neujednačeni kriterijumi ocenjivanja, neadekvatna komunikacija sa institucijama i manjak transparentnosti u određenim fazama procesa³⁷.

Na osnovu podeljenih iskustava članova komisija na ovogodišnjim konkursima, ali i predlozima ANEM-a, UNS-a, NUNS-a, Asocijacije medija, Lokal pres-a, kao i Saveta za štampu (u delu u vezi sa bodovanjem projekata u slučaju zabeleženih kršenja Kodeksa), ove asocijacije i udruženja sačinili su predlog za izmene pravila u procesu projektnog sufinansiranja

³⁶ ANEM, <https://anem.org.rs/sr/strane/odrzan-sastanak-kandidata-za-clanove-komisija-za-projektno-sufinansiranje-medijskih-sadrzaja>, pristupljeno 12. 8. 2025. godine

³⁷ ANEM, <https://anem.org.rs/sr/strane/odrzan-sastanak-kandidata-za-clanove-komisija-za-projektno-sufinansiranje-medijskih-sadrzaja>, pristupljeno 12. 8. 2025. godine

medija, koji je 25. avgusta 2025. godine i zvanično upućen Ministarstvu informisanja i telekomunikacija³⁸.

Kako su u saopštenju navele asocijacije i udruženja, “nadaju se da će ovi predlozi pomoći da se preduzmu konkretni koraci koji će u različitim aspektima otkloniti manjkavosti i umanjiti zloupotrebe na svim nivoima vlasti i koji bi trebalo da poboljšaju proces projektnog sufinansiranja u narednom periodu”³⁹.

Predlozi posalti MIT-u u vezi s procesom projektnog sufinansiranja:

- Uvesti ograničenje da jedan kandidat na godišnjem nivou ne može da učestvuje u više od 5 komisija;
- Uvesti pravilo da jedan kandidat ne može dve godine zaredom da bude član iste komisije na republičkom, pokrajinskom nivou i u lokalnoj samoupravi;
- Unaprediti i učiniti transparentnijom evaluaciju procesa projektnog sufinansiranja medijskih sadržaja;
- Uvesti obavezu održavanja finalnog sastanka svih članova komisije pre usaglašavanja predloga za raspodelu sredstava;
- Uvesti obavezu da članovi komisija obrazlože svaku ocenu za prispele medijske projekte;
- Utvrditi reprezentativnost predlagača baziranu na odlukama donetim u procesu izbora za članove Saveta REM u kontekstu ovlašćenih predlagača;
- Uskladiti tarife honorara za članove komisija, u zavisnosti od broja projekata za ocenjivanje, po uzoru na komisije u Ministarstvu informisanja i telekomunikacija;
- Uz svaki konkurs objavljivati Analizu o potrebnim medijskim sadržajima predviđenu Zakonom o javnom informisanju i medijima.

³⁸ ANEM, UNS; NUNS, LO, <https://anem.org.rs/sr/strane/medijska-i-novinarska-udruzenja-uputila-mit-u-predlog-izmena-procesa-projektnog-sufinansiranja> , pristupljeno 25. 8. 2025. godine

³⁹ ANEM, UNS; NUNS, LO, <https://anem.org.rs/sr/strane/medijska-i-novinarska-udruzenja-uputila-mit-u-predlog-izmena-procesa-projektnog-sufinansiranja> , pristupljeno 25. 8. 2025. godine

Predlozi u vezi s korišćenjem i funkcionisanjem Jedinstvenog informacionog sistema (JIS) Ministarstva informisanja i telekomunikacija (MIT):

- Uvesti obavezu MIT da prikuplja primedbe u vezi sa funkcionisanjem JIS što je preduslov za otklanjanje tehničkih nedostataka uoči i tokom narednog projektnog ciklusa;
- Omogućiti da dokumentacija koja se objavljuje na JIS bude mašinski čitljiva;
- U okviru JIS oformiti bazu podataka medijskih projekata, koja bi bila pretraživa po izdavačima i medijima na republičkom, pokrajinskom i lokalnom nivou radi lakše dostupnosti i veće transparentnosti procesa na svim nivoima vlasti i uvida u bazu svih podržanih projekata putem projektnog sufinansiranja;
- U okviru JIS oformiti bazu članova komisija na svim nivoima vlasti koja bi bila pretraživa po imenima članova što bi dodatno doprinelo transparentnosti procesa projektnog sufinansiranja.

Predlozi u vezi s ocenjivanjem kandidata za članove komisija:

- Diplome mastera i doktora nauka treba da budu različito bodovane;
- Načiniti veći raspon bodova za radno iskustvo pošto se trenutno istovetno boduju 16 i 40 godina rada u medijima;
- Eliminirati bodovanje stručnih radova i stručnih skupova čije je navođenje u prijavama tokom dosadašnjeg procesa bilo predmet zloupotreba i manipulacija;
- Naučni radovi i učešće na naučnim konferencijama treba da budu bodovani manjim brojem bodova;
- Eliminirati mogućnost bodovanja za pisanje projekata i učešća u realizaciji projekata pošto se ne mogu dokazati;
- Eliminirati mogućnost bodovanja prethodnih učešća članova u komisijama za ocenjivanje projekata.

Predlog u vezi s ocenjivanjem medijskih projekata (koji je podržao i Savet za štampu):

- Trebalo bi sankcionisati medije kojima su izrečene mere ili kazne od strane REM-a i Saveta za štampu putem dodele negativnih bodova, odnosno umanjnjem ukupnog broja bodova umesto dodele bodova što je trenutno slučaj.

V Zaključak

Sumirajući projektnu godinu za nama, sa napomenom da do trenutka pisanja ove analize (kraj avgusta 2025. godine) još uvek nisu završeni konkursi u 16 lokalnih samouprava (ako ne računamo konkurs Surdulice iz 2024. godine), može se zaključiti da pomak u dobrom smeru nije napravljen. Upravo je suprotno.

Iako je iznos novca za medijske projekte u ovoj godini neznatno uvećan u odnosu na prethodnu, ne može se reći, imajući u vidu raspodelu sredstava, da će on biti zaista iskorišćen u svrhu ostvarivanja javnog interesa.

I dalje su najveća rak rana čitavog procesa sastavi komisija, a samim tim i naknadna raspodela novca. Problematičnim načinom bodovanja kandidata pre svega, napravljen je početni pogrešan korak što je poslužilo kao osnov za kasnije manipulacije u formiranju komisija i raspodeli novca.

Najviše poena u ovogodišnjem procesu bodovanja kandidata dobili su medijski stručnjaci i kandidati novinarskih i medijskih udruženja bliskih vlasti, dok su predstavnici relevantnih medijskih i novinarskih udruženja ostajali po strani u najvećem broju slučajeva. Kada su bili izabrani u komisije, najčešće su bili u manjini, pa njihovo bodovanje projekata nije imalo velikog uticaja na konačnu raspodelu.

Ovu projektnu godinu svakako su obeležili medijski stručnjaci, ponajviše Branimir Grulović i Branislav Sančanin koji su, s obzirom na visok broj poena, imenovani u skoro svaku komisiju za koju su se prijavili. Ako se tome doda još po najmanje jedan predstavnik udruženja i asocijacija čija je jedina aktivnost imenovanje članova u komisije, a ne zaštita novinara i unapređenje profesije, dolazimo do analiziranih rezultata konkursa.

Iako je promenjen sistem prijave u komisije, pa i bodovanja, vlast je ipak pronašla način da i u ovakvom sistemu prednost pruži ovim predstavnicima udruženja, osiguravajući tako raspodelu sredstava medijima bliskim njoj.

Relevantna novinarska i medijska udruženja i ove godine su pomno pratila proces projektnog sufinansiranja, ali, nažalost, kao i ranijih godina, stavovi, apeli i reagovanja ovih asocijacija na nepravilnosti nisu imale efekta.

Projektnu godinu za nama svakako je obeležio i početak rada Jedinstvenog informacionog sistema, ali takođe u pravcu koji nije doveo do toga da se projektni ciklus poboljša i olakša, već suprotno.

Lošim tehničkim rešenjima omogućeno je, slučajno ili namerno, da transparentnost ovog procesa bude na niskom nivou, zakomplikovana dugim procedurama, dodatnom dokumentacijom, skrivenim menjanjem podataka, datuma i dokumentacije, slabom komunikacijom sa tehničkom podrškom i sveopštim, može se slobodno reći, maltretiranjem svih učesnika u procesu.

Projektno sufinansiranje proizvodnje medijskih sadržaja u oblasti javnog interesa u ovoj godini vraćeno je nekoliko koraka unazad. Kako bi se ovaj proces unapredio i kako bi on ispunio svoju suštinu, neophodna je pre svega, politička volja, a onda i ozbiljno analiziranje i izmena postojeće regulative - Zakona i Pravilnika, kako bi se izbegle zloupotrebe koje su se javljale i ove godine.

VI Preporuke

U skladu sa nepravilnostima i zloupotrebama u procesu projektnog sufinansiranja medija navedenim u ovoj analizi, od izuzetne je važnosti preduzeti korake kako bi se promenile i onemogućile loše prakse i zaobilaženja ZJIM i Pravilnika u procesu projektnog sufinansiranja medija u budućnosti.

Stoga je potrebno:

- Preduzeti korake kako bi se obezbedila potpuna transparentnost procesa sprovođenja javnih konkursa za projektno sufinansiranje, odnosno, prilagoditi JIS platformu tako da podaci budu mašinski čitljivi, kao i da se u njoj vide sve izmene, hronološki, kako bi korisnici mogli da uoče da li su, kada i koji podaci menjani, dodavani ili brisani.
- Da predstavnici kako lokalnih, pokrajinskih i republičkih vlasti, prestanu da osmišljavaju nove načine da novac dodeljuju njima bliskim medijima i prestanu da ignorišu očigledne manipulacije i kršenja Zakona o javnom informisanju i medijima.
- Ustanoviti mehanizme za ocenu relevantnosti novinarskih i medijskih udruženja koja imaju pravo predlaganja članova u konkursne komisije. Ovo je važno kako bi se sprečila praksa da se

u komisije imenuju članovi nepoznatih udruženja čija je jedina aktivnost predlaganje članova u konkursne komisije. Jedan od predloga, poslat i MIT-u, je da se reprezentativnost predlagača utvrdi bazirano na odlukama donetim u procesu izbora za članove Saveta REM - u kontekstu ovlašćenih predlagača;

- Ograničiti na godišnjem nivou broj komisija u kojima može učestvovati jedan kandidat, kako se ne bi ponovila situacija iz 2025. godine da jedan kandidat bude član više desetina konkursnih komisija.

- Predvideti precizne mehanizme za definisanje i rešavanje sukoba interesa među članovima stručnih komisija, jer postojeća rešenja, pokazala je praksa, nisu zadovoljavajuća.

- Ustanoviti mehanizme praćenja ispravnosti bodovanja projekata od strane stručne komisije u skladu sa propisanim opsegom bodova za svaku kategoriju, a pre donošenja rešenja o raspodeli.

- Predvideti i razviti metod evaluacije sprovedenih projekata, čiji bi rezultati bili javni, ali i predvideti kazne za podnosioc projekata koji nisu ispunili projektne ciljeve i zadatke. Tako bi sve zainteresovane strane mogle da steknu uvid u kvalitet sprovedenih projekata, postignute ciljeve i rezultate projekta. Evaluacija doprinosi smanjenju zloupotreba i dugoročno onemogućava podsticanje kvalitetnog medijskog sadržaja, a posebno složenijih i zahtevnijih novinarskih formi i žanrova.

- Promeniti Pravilnik u delu koji se odnosi na način bodovanja članova komisije u skladu sa navedenim preporukama novinarskih i medijskih asocijacija i udruženja, uključujući i bodovanje kategorije koja se odnosi na mere izrečene od strane Saveta za štampu i REM-a.

- Zakonski regulisati obavezu lokalnih samouprava da određen procenat budžeta odvajaju za projektno sufinansiranje (npr. dva odsto), kao i pravilo da se već opredeljivani iznosi za projektno sufinansiranje ne smeju u godinama koje slede smanjivati.

- Snažna podrška države jačanju kapaciteta medija za izradu i sprovođenje medijskih projekata kroz posebne programe, kako bi se pomogla njihova održivost i razvoj, ali i unapredio proces projektnog sufinansiranja.

- Da udruženja koja imaju pravo predlaganja članova stručnih komisija razvijaju i podstiču razvijanje kapaciteta, kako svog udruženja, tako i svojih kandidata za komisije, kako bi adekvatno odgovorila na izazove procesa projektnog sufinansiranja. To uključuje dalje sticanje znanja i veština kandidata za članove stručnih komisija, ali i izbor onih koji imaju nedvosmislen moralni kredibilitet.